

Управління Державної служби якості освіти у Тернопільській області
Головне управління Державної служби України з надзвичайних ситуацій у
Тернопільській області

ЗВІТ

**за результатами регіонального моніторингового дослідження
(вивчення питання) щодо якості організації безпечного освітнього
простору в закладах освіти Тернопільської області в умовах
воєнного стану**

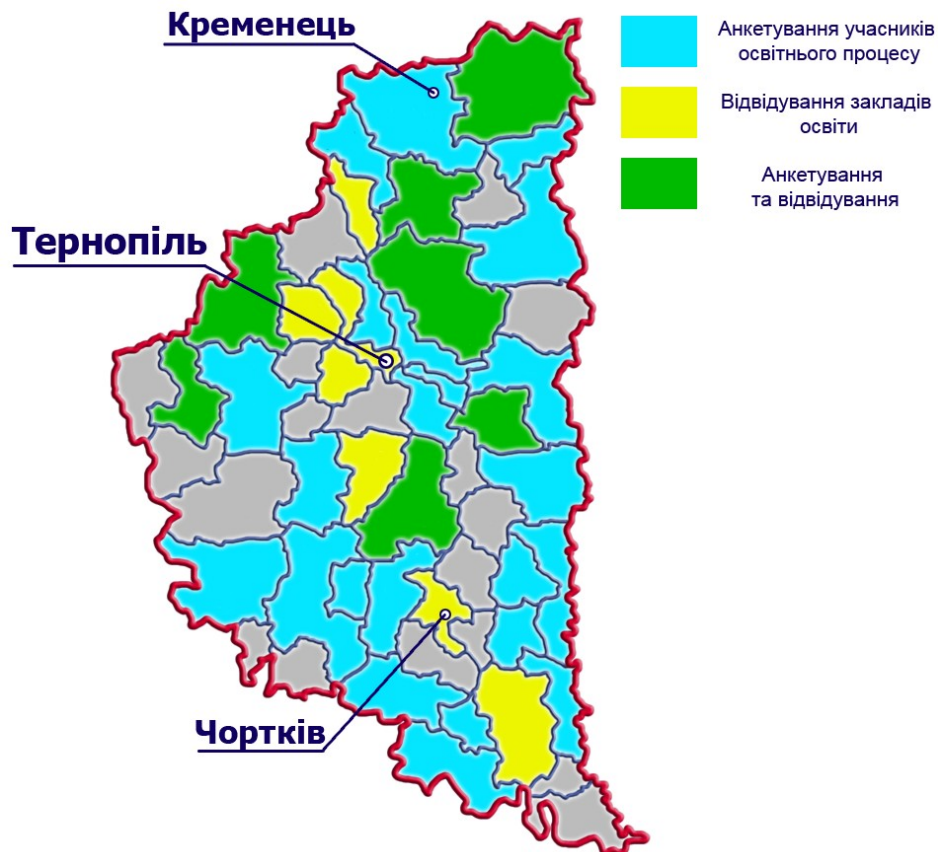
Тернопіль

2023р.

Регіональне моніторингове дослідження (вивчення питання) щодо якості організації безпечного освітнього простору в умовах воєнного стану (далі – моніторингове дослідження) проведено управлінням Державної служби якості освіти у Тернопільській області (далі – управління Служби) з 22 травня по 22 червня 2023 року відповідно до Плану роботи управління Служби на 2023 рік, на виконання наказів управління Служби від 19.05.2023 №01-10/12 та від 07.06.2023 №01-10/13, з урахуванням дотримання вимог статті 57-1 Закону України «Про освіту», Концепції безпеки закладів освіти, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 07.04.2023 № 301-р, використовуючи інструментарій для збору інформації, напрацьований спільно з фахівцями Головного управління Державної служби України з надзвичайних ситуацій у Тернопільській області (далі – ГУ ДСНС), з метою виявлення та відстеження тенденцій щодо гарантування безпекових умов в освітньому процесі, визначення чинників, що впливають на організацію безпечного освітнього процесу, виявлення проблемних питань, що потребують першочергового вирішення при підготовці закладів освіти до нового 2023/2024 навчального року в умовах воєнного стану.

Проведення моніторингового дослідження здійснювалося у два етапи.

I етап проведено з 22 травня до 09 червня 2023 року шляхом анкетування керівників, педагогічних працівників, батьків здобувачів освіти закладів загальної середньої, дошкільної та позашкільної освіти, а також здобувачів освіти закладів загальної середньої та позашкільної освіти віком від 14 років у 30 територіальних громадах Тернопільської області.

Всього в анкетуванні взяли участь 5433 респонденти. Зокрема: 45 керівників закладів дошкільної освіти (далі – ЗДО), 113 керівників закладів загальної середньої освіти (далі – ЗЗСО), 26 керівників закладів позашкільної освіти (далі – ЗПО); 164 педагогічні працівники ЗДО, 666 педагогічних працівників ЗЗСО, 77 педагогічних працівників ЗПО; 470 батьків здобувачів дошкільної освіти, 2443 батьків здобувачів загальної середньої освіти, 328 батьків здобувачів позашкільної освіти; 1003 здобувачі загальної середньої освіти та 98 здобувачів позашкільної освіти.

II етап проведено з 01 червня по 20 червня 2023 року шляхом відвідування моніторинговими групами закладів загальної середньої, дошкільної та позашкільної

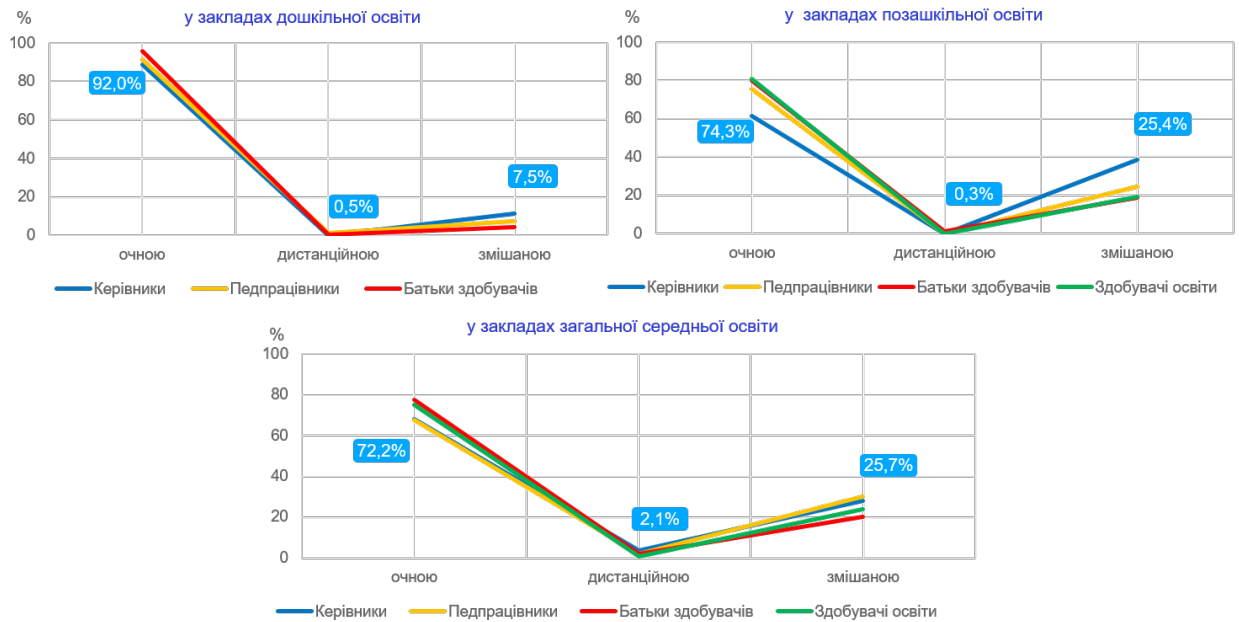
освіти 13 територіальних громад, спостереження за освітнім середовищем та інтерв'ювання керівників закладів освіти. Усього моніторинговими групами у складі фахівців управління Служби та ГУ ДСНС відвідано 63 заклади, зокрема 33 ЗЗСО, 22 ЗДО та 8 ЗПО.

За результатами моніторингового дослідження виявлено ряд проблемних питань, що потребують першочергового вирішення при підготовці закладів освіти до нового 2023/2024 навчального року в умовах воєнного стану.

Вибір форм організації освітнього процесу в закладах освіти

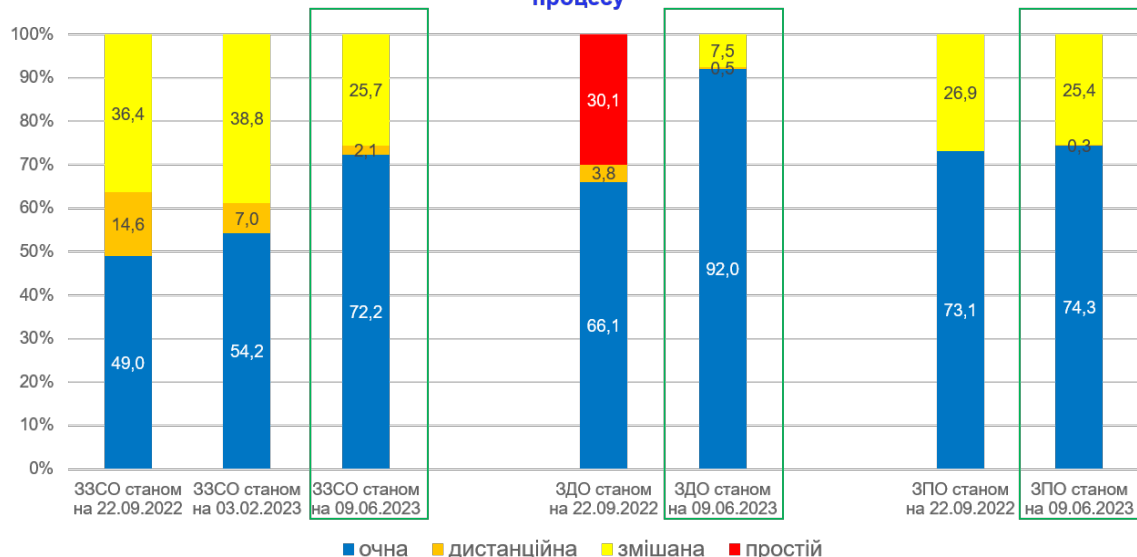
Відповіді респондентів, які взяли участь в анкетуванні, свідчать про помітну позитивну тенденцію щодо зростання частки закладів освіти, які працюють за очною формою організації освітнього процесу.

Форми організації освітнього процесу

Так, 92% опитаних керівників, педагогічних працівників та батьків здобувачів освіти у ЗДО зазначили, що їхні заклади працюють очно, 0,5% - за дистанційною та 7,5% - за очною формою з використанням технологій дистанційного навчання (змішаною формою). Ця інформація підтвердилася і за результатами II етапу моніторингового дослідження, оскільки усі з відвіданих закладів дошкільної освіти працювали очно.

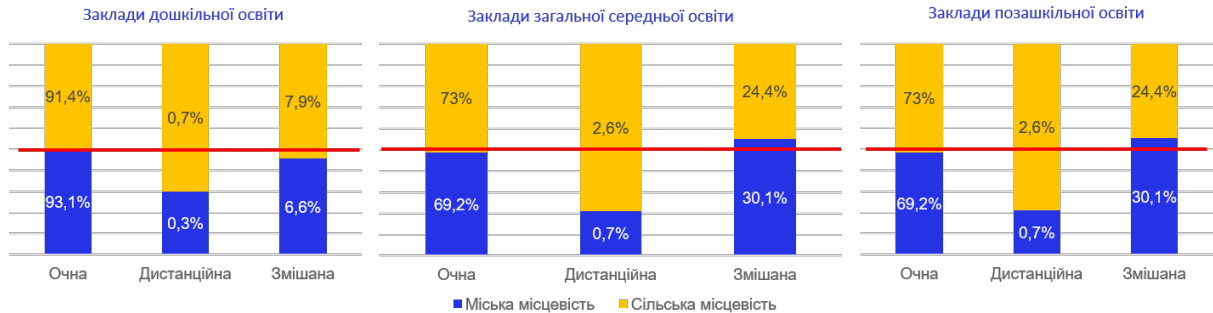
Динаміка змін у розподілі закладів освіти за формами організації освітнього процесу

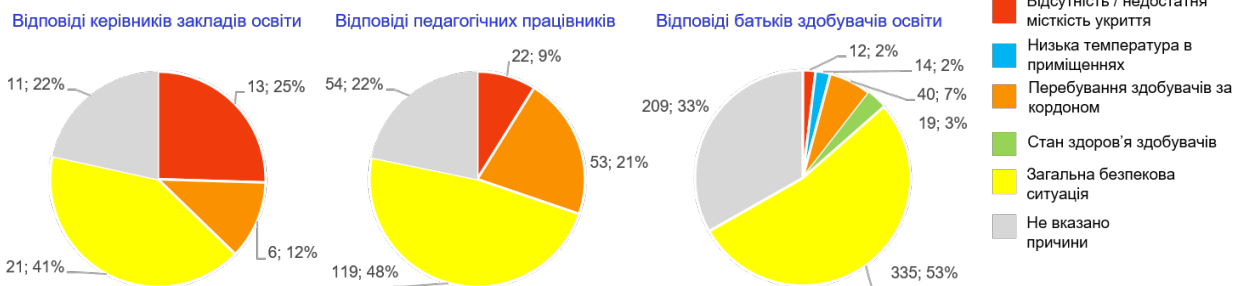
Такий розподіл суттєво відрізняється від інформації, отриманої станом на 22.09.2022 року за результатами вивчення питання щодо організованого початку нового 2022/2023 навчального року в закладах дошкільної, загальної середньої, позашкільної освіти Тернопільської області, згідно з якою за очною формою працювали 66,1% ЗДО, 3,8% – за дистанційною, а 30,1% перебували на простій у зв'язку з неготовністю укриттів.

Водночас серед причин, чому заклади дошкільної освіти працюють за дистанційною чи змішаною формами, чверть опитаних керівників зазначили недостатню місткість укриттів, а ще 12% - перебування здобувачів за кордоном (при цьому значна кількість респондентів не конкретизували причин).

Форми організації освітнього процесу в закладах освіти міської та сільської місцевості

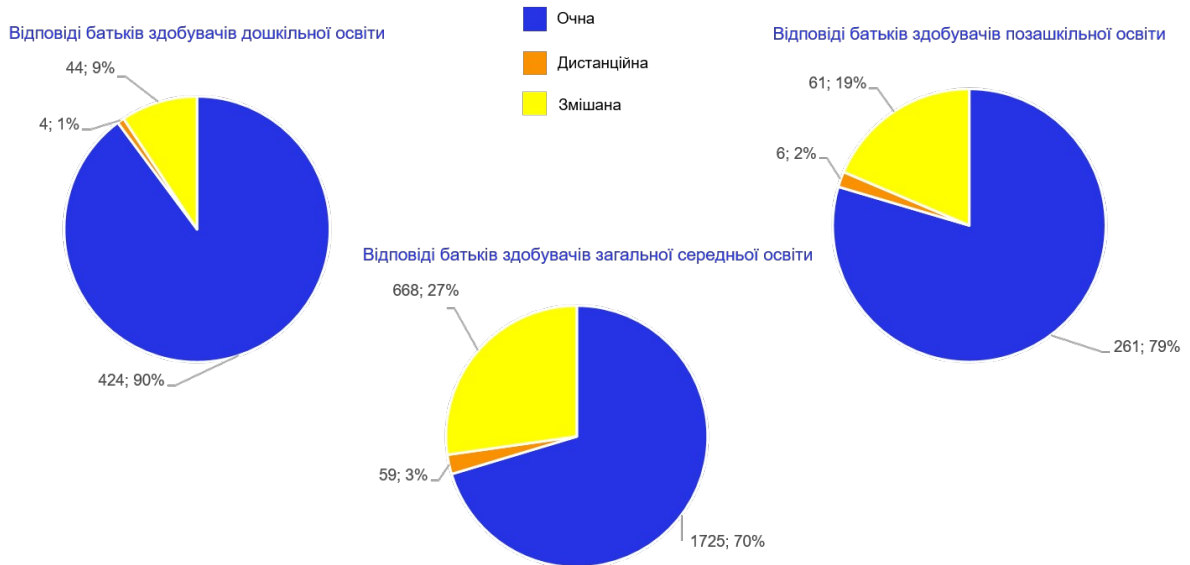
Причини організації освітнього процесу за дистанційною та змішаною формами

Відповіді респондентів щодо форм організації освітнього процесу в ЗЗСО свідчать, що 72,2% закладів працюють очно, 2,1% – дистанційно, а 25,7% – за змішаною формою. Порівнюючи отримані дані з результатами вивчення питання щодо організованого початку нового 2022/2023 навчального року станом на 22.09.2022 та моніторингу виконання місцевими органами управління освітою Тернопільської області вимог законодавства в умовах дії правового режиму воєнного стану на 03.02.2023, помітно тенденцію щодо зростання частки ЗЗСО, які працюють очно (з 49,0% до 72,2%) з одночасним скороченням частки закладів освіти, які організовують освітній процес за дистанційною (з 14,6% до 2,1%) та змішаною формами (з 36,4% до 25,7%). При цьому понад половина відвіданих закладів (54,8%) використовують технології дистанційного навчання, головним чином у зв'язку з недостатньою місткістю укриттів і як наслідок – необхідності ротації класів, які навчаються очно та віддалено (35,5% від загальної кількості відвіданих ЗЗСО), а також у зв'язку з наявністю учнів, які перебувають за кордоном (38,7% відвіданих ЗЗСО).

За результатами анкетування 74,3% опитаних учасників освітнього процесу зазначили про організацію освітнього процесу в закладах позашкільної освіти за очною, 0,3% - за дистанційною та 25,4% - за змішаною формами. Таке співвідношення майже не змінилося, порівняно з даними станом на 22.09.2022, за якими 73,1% ЗПО працювали очно та 26,9% - дистанційно. При цьому у 5 відвіданих закладах позашкільної освіти (62,5%) було організовано навчання за змішаною формою у зв'язку з недостатньою місткістю укриттів та необхідністю під'єднання до навчальних занять здобувачів освіти з-за кордону.

Прийнятна форма організації освітнього процесу в 2023/2024 навчальному році

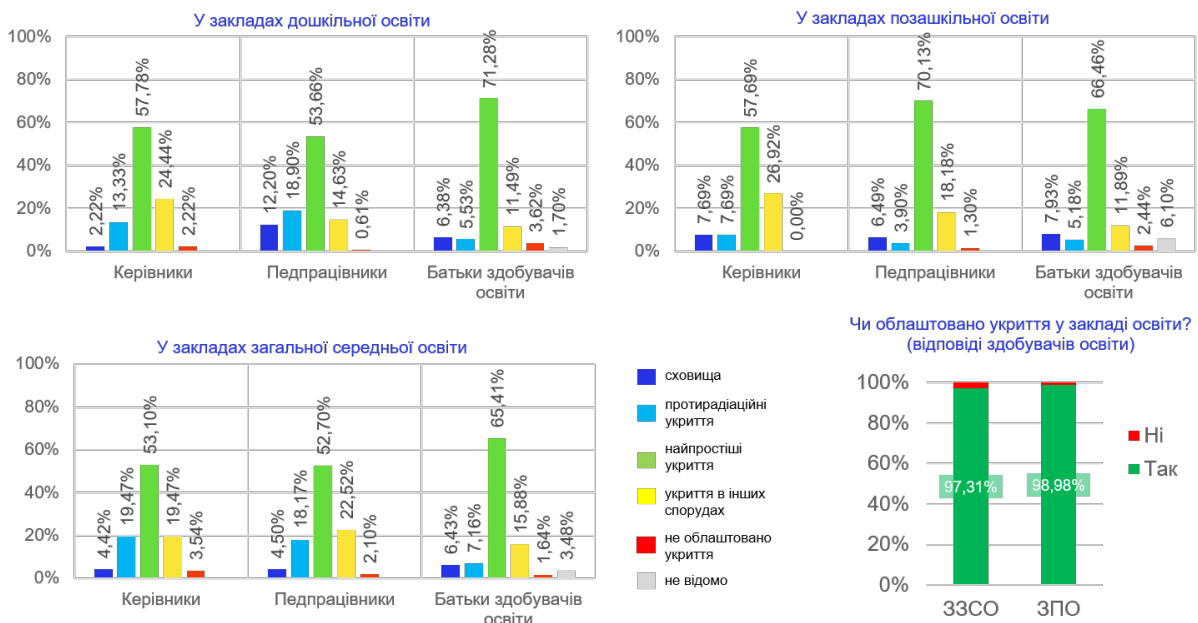

Опитування батьків здобувачів освіти щодо прийнятної форми організації освітнього процесу для їхніх дітей свідчить, що при здобутті дошкільної освіти 90% віддають перевагу очній формі та 9% - змішаній; при здобутті загальної середньої освіти для 79% опитаних прийнятною є очна форма, для 19% - змішана та для 2% - дистанційна; для 70% батьків здобувачів позашкільної освіти бажаною є очна, для 27% - змішана та для 3% - дистанційна форми, що в загальному відповідає поточному розподілу форм організації освітнього процесу в закладах освіти. Таким чином, виявлені тенденції свідчать про подальшу необхідність облаштування укриттів достатньої місткості в закладах освіти для забезпечення очної форми організації освітнього процесу для максимально можливої кількості здобувачів освіти, одночасно із забезпеченням дистанційного навчання для учнів, які цього потребують, зважаючи на їхнє перебування за кордоном.

Облаштування в закладах освіти захисних споруд та забезпечення їх відповідності чинним вимогам.

Облаштування укриттів достатньої місткості у закладах освіти є першочерговим завданням їхніх засновників та керівників в умовах воєнного стану.

Облаштування укриттів у закладах освіти

За результатами анкетування учасників освітнього процесу та відвідування закладів освіти з'ясовано, що станом на завершення 2022/2023 навчального року захисними спорудами були забезпечені близько 97% закладів дошкільної, загальної середньої та позашкільної освіти. У розрізі типів захисних споруд основну частину становлять найпростіші укриття (понад 50% від усього фонду захисних споруд цивільного захисту в закладах освіти), а також значною є частка укриттів інших суб'єктів господарювання, які використовуються для потреб закладів освіти відповідно до укладених договорів (близько 25%). При цьому варто зауважити, що наявна серед відповідей респондентів частка варіанту «сховище» (в середньому 6,5%) не відповідає дійсності, оскільки захисних споруд такого типу в закладах освіти Тернопільської області не облаштовано. Зазначене може свідчити про недостатню обізнаність учасників освітнього процесу із загальноприйнятими підходами щодо класифікації споруд, призначених для укриття населення, та вимог щодо їхнього облаштування.

У закладах освіти, відвіданих в ході моніторингового дослідження, розподіл захисних споруд за типами є наступним. У 6 закладах дошкільної освіти (27,3%) функціонують протирадіаційні укриття, у 13 (59,1%) – найпростіші укриття, а в 3 (13,6%) використовуються об'єкти фонду захисних споруд інших суб'єктів господарювання. Серед закладів загальної середньої освіти у 15 облаштовано ПРУ (45,5%), у 19 – найпростіші укриття (наявні у 57,6% відвіданих ЗЗСО), а 6 (18,2%) використовують в якості найпростіших укриттів підвальні приміщення інших суб'єктів господарювання. При цьому в 7 ЗЗСО одночасно використовуються укриття різних типів. В одному з відвіданих закладах позашкільної освіти функціонує ПРУ (12,5%), в 3 (37,5%) – найпростіші укриття, а в 4 (50%) - об'єкти фонду захисних споруд інших суб'єктів господарювання.

У 95,5% відвіданих ЗДО місткість захисних споруд відповідає кількості учнів, однак у ЗЗСО та ЗПО цей показник становить лише 66,7% та 62,5% відповідно. В 1 ЗДО та 11 ЗЗСО, де наявні укриття недостатньої місткості, освітній процес організовано з використанням технологій дистанційного навчання (за змішаною формою) та застосовуються гнучкі підходи до планування навчальних занять. При цьому в одному ЗПО з недостатньо містким укриттям освітній процес продовжує здійснюватися в очній формі, не зважаючи на наявність порушень щодо дотримання безпекових норм навчання і праці.

У всіх відвіданих закладах дошкільної та загальної середньої освіти наявні акти оцінки стану готовності захисних споруд цивільного захисту (для ПРУ) та акти оцінки об'єкта (будівлі, споруди, приміщення) щодо можливості його використання для укриття населення як найпростішого укриття. При цьому у двох закладах позашкільної освіти на момент відвідування такі акти були відсутніми.

Згідно з наданими відповідями, особисто відвідували укриття та ознайомилися з умовами їхнього функціонування 83,15% батьків здобувачів дошкільної освіти, 79,6% батьків здобувачів загальної середньої та 77% – позашкільної освіти. Переважна більшість батьків цілком або переважно задоволена станом освітлення (87,3% у ЗДО, 86,7% у ЗЗСО та 93,9% у ЗПО), температурним режимом (відповідно 76,8%, 80,7% та 88,8%), а також місткістю укриттів (85,7%, 80,7% та 90,9%). Наявність порівняно високої частки батьків, не задоволених температурним режимом, була підтверджена під час відвідування закладів, за результатами якого встановлено, що системи обігріву функціонують у 14 закладах дошкільної освіти (63,6% від кількості відвіданих), 26 закладах загальної середньої (78,8%) та 5 – позашкільної освіти (62,5%).

Вимогам щодо кількості евакуаційних виходів відповідають усі відвідані заклади дошкільної освіти, 97% закладів загальної середньої та 75% - позашкільної освіти. Системи водопостачання наявні у 17 ЗДО (77,3%), 27 ЗЗСО (81,8%) та 4 ЗПО (50%), а водовідведення – у 13 ЗДО (59,1%), 27 ЗЗСО (81,8%) та 4 ЗПО (50%). Системами природної чи примусової вентиляції обладнані близько 90% відвіданих закладів, а в

зкладах, де таких систем немає, провітрювання здійснюється шляхом відкриття евакуаційних виходів.

Переважна більшість учасників освітнього процесу (понад 85%) зазначає про наявність у закладах освіти визначених та позначених показниками напрямів руху до укриттів (що також підтверджується результатами відвідування закладів). Водночас про наявність достатніх запасів харчів, питної води та медикаментів в укриттях зазначають близько 70% педагогічних працівників закладів освіти та лише близько половини батьків здобувачів. Підтвердити чи спростувати такі дані під час відвідування не вдалося, оскільки запаси води та харчів на момент здійснення моніторингового дослідження не були наявними в укриттях у зв'язку із завершенням освітнього процесу.

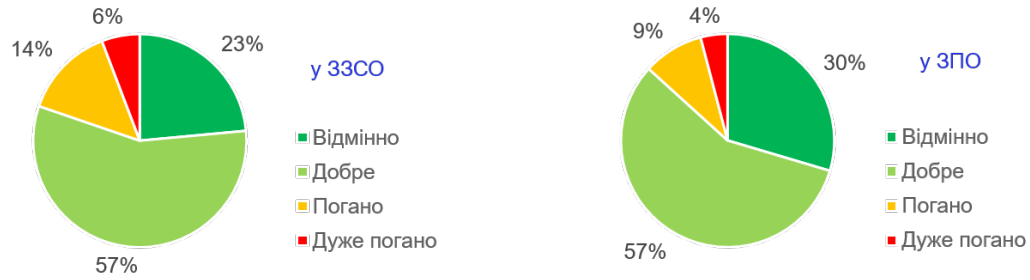

За результатами анкетування учасників освітнього процесу та відвідування закладів виявлено відсутність умов щодо доступності укриттів для маломобільних груп населення: про наявність таких умов зазначають лише близько 30% учасників освітнього процесу. Така ситуація пояснюється тим, що переважна більшість захисних споруд розташована у підвальних приміщеннях, до яких ведуть високі сходи та відсутні можливості щодо облаштування пандусів чи встановлення підйомників. В окремих

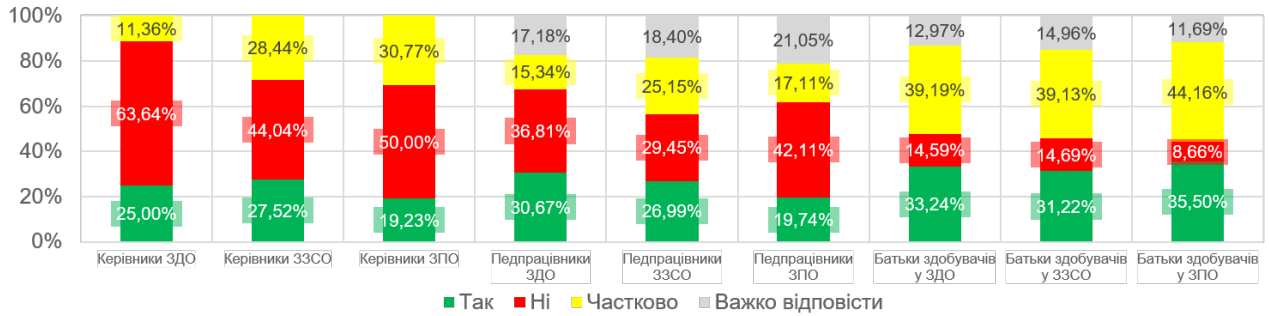
зкладах для полегшення доступності укриттів для здобувачів дошкільної та початкової освіти при входах встановлені поручні на відповідній висоті.

Облаштування укриттів у закладах освіти

Рівень відчуття безпеки здобувачами освіти в укритті

Чи забезпечено доступність укриттів у закладі освіти для маломобільних груп населення?

Про можливість проведення навчальних занять під час перебування в укриттях зазначають близько 80% опитаних педагогічних працівників закладів дошкільної освіти, 60% - загальної середньої та понад 80% - позашкільної освіти. При цьому про фактичне проведення таких занять вказали 13% здобувачів у ЗЗСО та 18,4% - у ЗПО, а ще відповідно 28,8% та 53% здобувачів зазначили про несистематичне проведення навчань в укриттях.

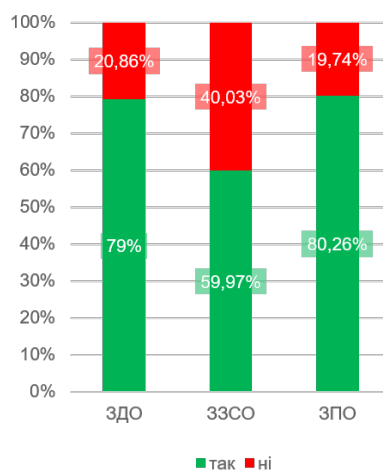
Серед головних причин, які перешкоджають проведенню занять під час перебування в укриттях, 59% учасників освітнього процесу зазначають відсутність необхідних меблів та обладнання, 39% - недостатню місткість укриттів, 37% - наявність проблем з концентрацією уваги здобувачів та низьку мотивацію до навчання, 28% - відсутність доступу в укриттях до мережі Інтернет і 27,2% - низьку температуру, особливо в зимовий період.

Облаштування укриттів у закладах освіти

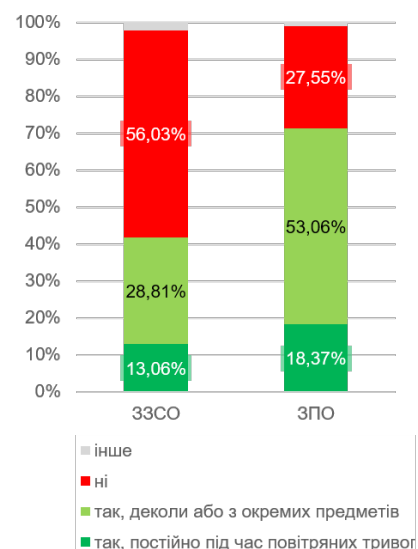
Чи дозволяє рівень облаштування укриттів проводити навчальні заняття під час перебування в них? (відповіді керівників закладів освіти)

Чи проводились навчальні заняття під час перебування в укриттях? (відповіді педагогічних працівників закладів освіти)

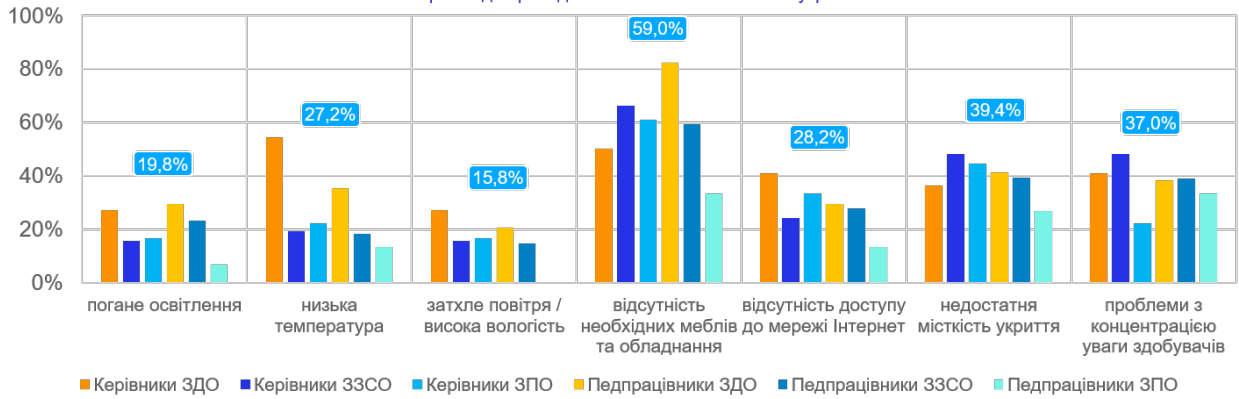

Чи проводились навчальні заняття під час перебування в укриттях? (відповіді здобувачів освіти)

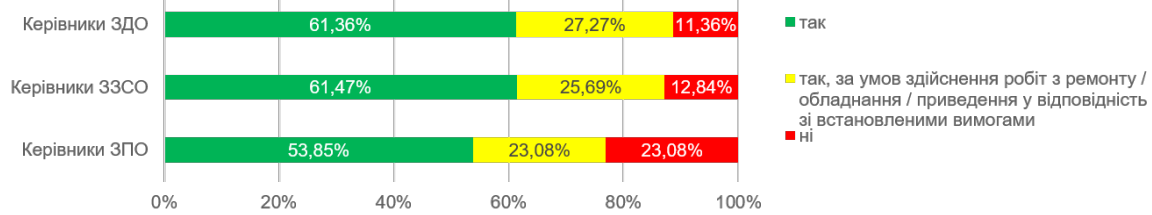

Облаштування укриттів у закладах освіти

Перешкоди проведенню навчальних занять в укриттях

Чи дозволяє місткість наявних захисних споруд забезпечити навчання за очною формою у 2023/2024 навчальному році?

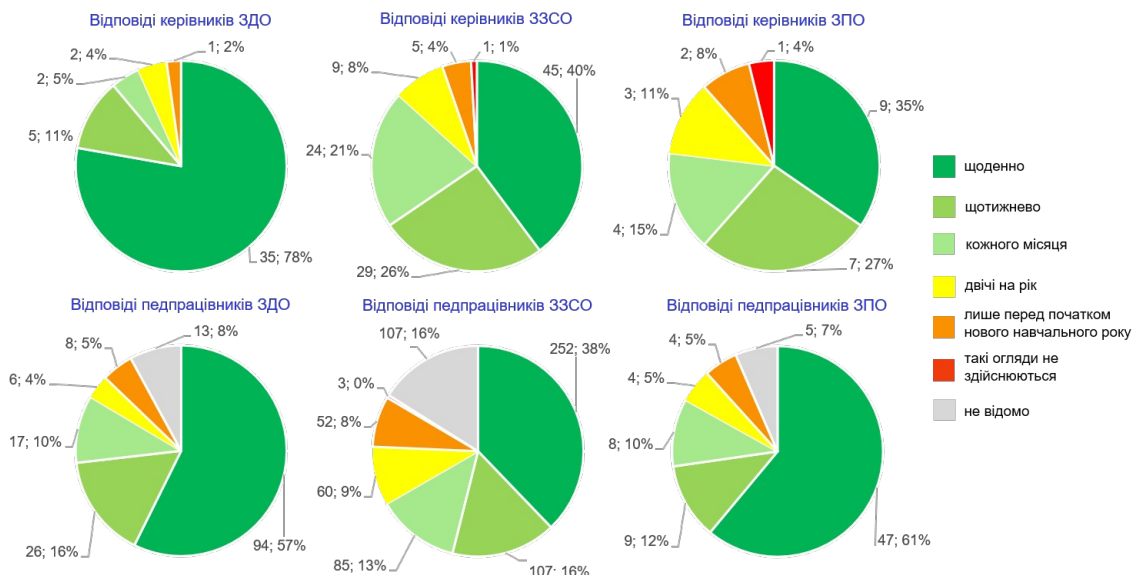

Як свідчать відповіді керівників закладів освіти, забезпечити навчання у 2023/2024 навчальному році за очною формою при поточному стані облаштування укриттів можливо у 61,4% закладів дошкільної освіти та загальної середньої освіти, а також 53,9% закладів позашкільної освіти. При цьому, за умови здійснення ремонтних робіт та дообладнання захисних споруд з метою їх приведення у відповідність зі встановленими вимогами, частку закладів, які зможуть працювати очно, можливо довести до значень 88,6% у ЗДО, 87,1% у ЗЗСО та 76,9% у ЗПО, що в середньому на 5% вище, аніж станом на завершення 2022/2023 навчального року.

Проведення оглядів приміщень, території, спортивних майданчиків на предмет дотримання вимог безпечного освітнього середовища

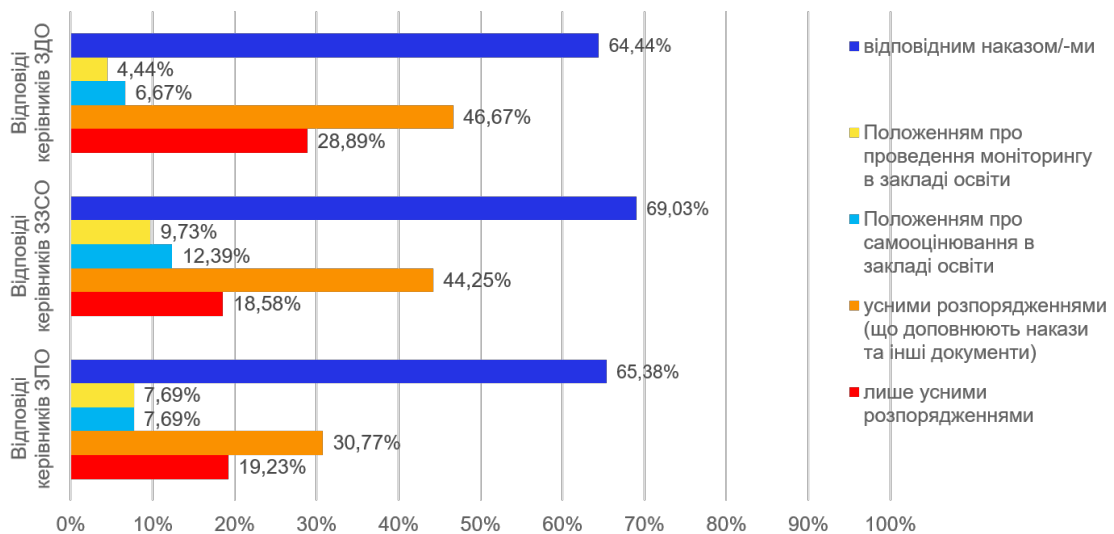
За результатами анкетування на запитання щодо періодичності здійснюваних оглядів переважна більшість респондентів надала відповіді про щоденне чи щотижневе їх проведення (89% керівників ЗДО, 66% керівників ЗЗСО, 62% керівників ЗПО, 73% педагогічних працівників ЗДО, 54% педпрацівників ЗЗСО та 73% педагогів ЗПО). Про здійснення оглядів середовища двічі на рік або лише перед початком нового навчального року в середньому зазначили 11% опитаних керівників та педагогічних працівників.

Здійснення оглядів території, приміщень, обладнання у закладах освіти

При цьому відповідні накази чи інші розпорядчі документи, якими визначаються періодичність здійснюваних оглядів та призначаються відповідальні особи у закладах освіти, видають лише 64,4% керівників ЗДО, 69% - керівників ЗЗСО та 65,4% керівників ЗПО. Значна частка респондентів з числа керівників закладів освіти обмежуються усними розпорядженнями: так чинять 28,9% керівників ЗДО, 18,6% керівників ЗЗСО та 19,23% керівників ЗПО.

Яким розпорядчим документом врегульовано проведення оглядів приміщень, території, спортивних майданчиків?

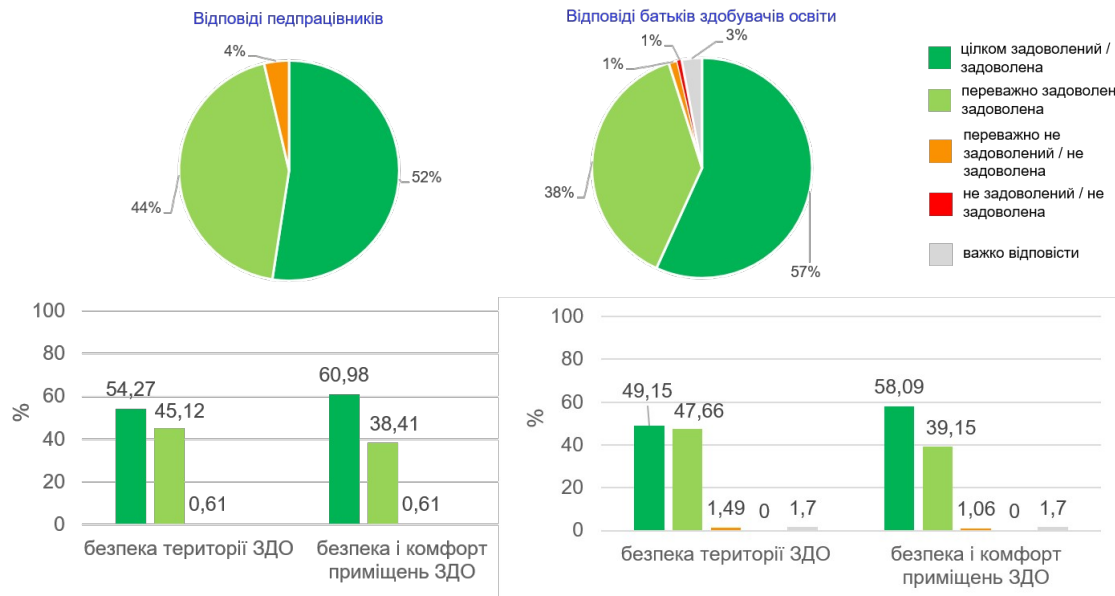
Однак, серед усіх відвіданих моніторинговими групами закладів освіти керівниками видаються відповідні накази. У 10 закладах дошкільної освіти (45,4%) проводяться щоденні огляди території, споруд, ігрових майданчиків. Крім того застосовуються практики щотижневих, щомісячних, щоквартальних оглядів, або не періодично за наявності потреби. Про здійснення оглядів двічі на рік чи лише перед початком навчального року зазначили 3 керівники ЗДО (13,6%). Переважна більшість керівників закладів дошкільної освіти (95,5%) за результатами оглядів здійснюють заходи щодо усунення виявлених недоліків власними силами, а у випадку проведення ремонтних робіт звертаються з відповідними запитами до засновників.

Як свідчать результати інтерв'ю з керівниками закладів загальної середньої освіти, у 55% випадків здійснюються щоденні огляди, у 6% - щотижневі або щомісячні, у 21% - щоквартальні або двічі на рік. Про здійснення оглядів середовища лише перед початком нового навчального року зазначили двоє з опитаних керівників (6%) та ще четверо (12%) – при наявності відповідної потреби. При цьому наявна поширена позитивна практика щодо поєднання оглядів середовища закладів освіти різної періодичності та предмету вивчення. Зокрема у відвіданих закладах загальної середньої освіти Тернопільської територіальної громади проводяться комісійні огляди по завершенні навчального року, при підготовці до нового навчального року та на початку опалювального сезону. При цьому окремими фахівцями закладу проводяться щоденні огляди з питань дотримання вимог пожежно-техногенної безпеки, санітарного регламенту, проведення необхідних ремонтних робіт, про що вказано в посадових обов'язках цих працівників. У Чортківській територіальній громаді щоденні огляди здійснюють працівники закладів освіти, відповідно до визначених посадових повноважень, а двічі на рік - комісіями, склад яких затверджується наказами керівників закладів освіти, та наказом начальника Управління освіти, молоді та спорту Чортківської міської ради. Усі керівники відвіданих ЗЗСО під час інтерв'ю зазначили, що за результатами оглядів приймаються управлінські рішення щодо усунення виявлених недоліків, проведення поточних ремонтних робіт та робіт з благоустрою (за потреби), прибирання території, а за неможливості їх усунення силами працівників закладу – подаються листи, звернення, клопотання до засновників.

У відвіданих закладах позашкільної освіти виявлено різноманіття підходів до організації моніторингів за дотриманням безпечного освітнього простору: у 2

проводяться щоденні огляди, в 1 – лише перед початком навчального року, в 1 - двічі на рік, у 2 – за потреби та ще у 2 відбуваються комісійні огляди перед початком навчального року, доповнені періодичними протягом навчального року. За результатами оглядів, як зазначили 75% керівників у відвіданих закладах, приймаються рішення щодо формування переліку ремонтних робіт в кінці навчального року та за необхідності – подання клопотань засновникам закладів освіти щодо фінансування заходів з поліпшення безпекових умов навчання і праці.

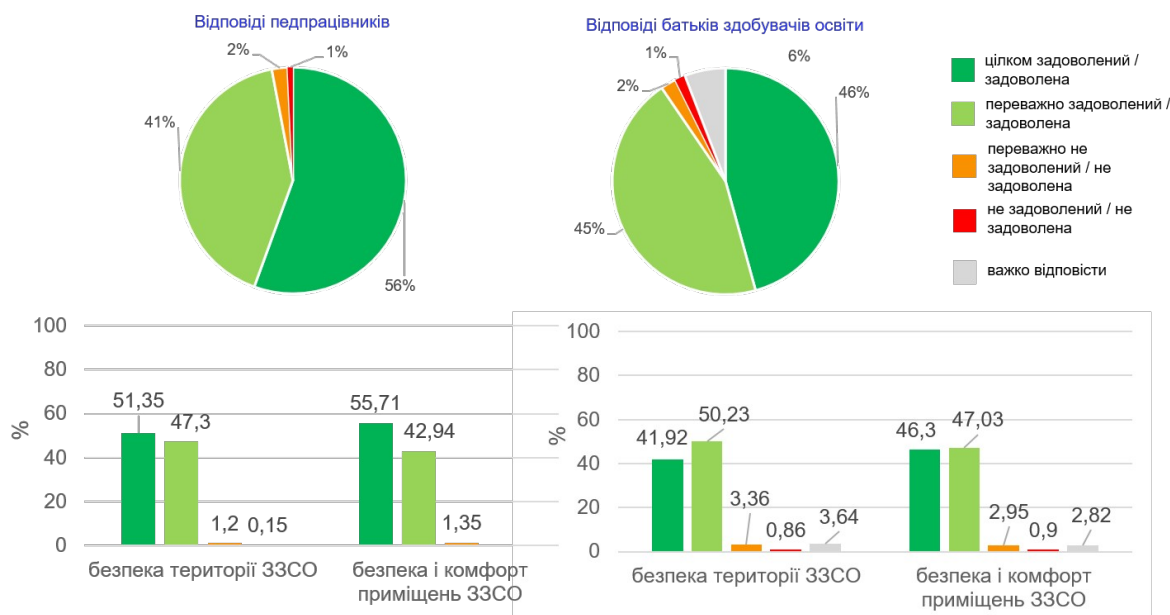
Рівень задоволення безпековими умовами навчання і праці в закладах дошкільної освіти

Про ефективність моніторингів за дотриманням безпечного освітнього простору зокрема свідчать результати анкетування учасників освітнього процесу щодо рівня задоволення безпековими умовами навчання і праці в закладах освіти.

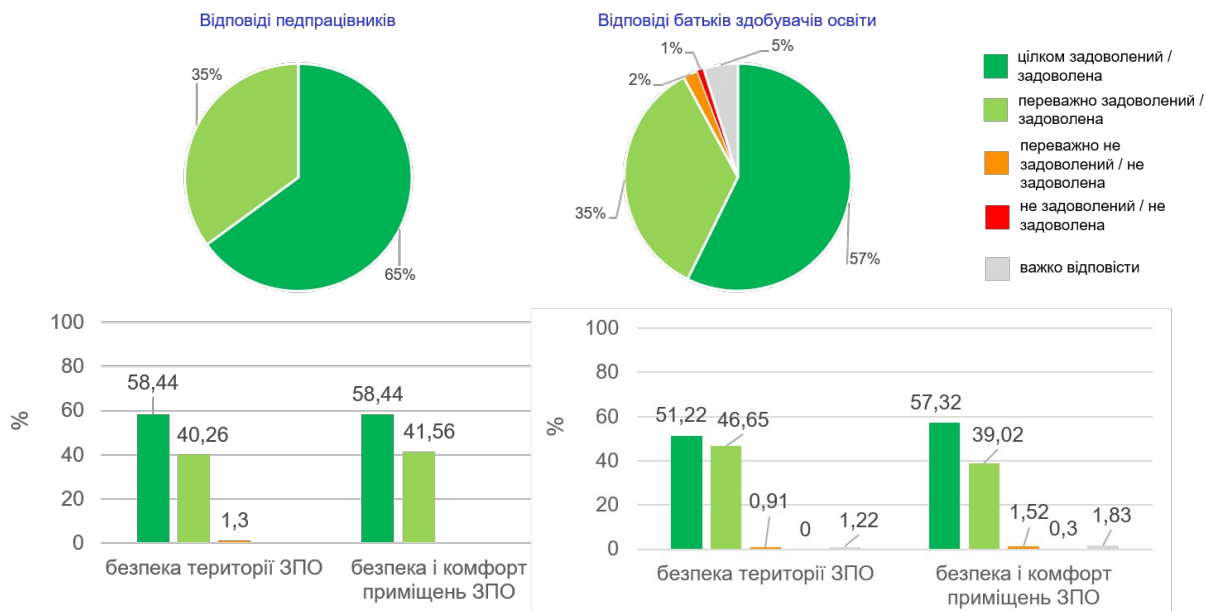
Так, у ЗДО цілком задоволеними рівнем безпеки території та комфортом приміщень є 56% опитаних педагогічних працівників та 55% батьків здобувачів освіти, а ще 43% та 42% відповідно - переважно задоволеними.

Рівень задоволення безпековими умовами навчання і праці в закладах загальної середньої освіти

У ЗЗСО 54% педпрацівників та 45% батьків здобувачів вважають територію і приміщення закладів цілком безпечними та комфортними, а ще по 44% від зазначених категорій респондентів – переважно безпечними.

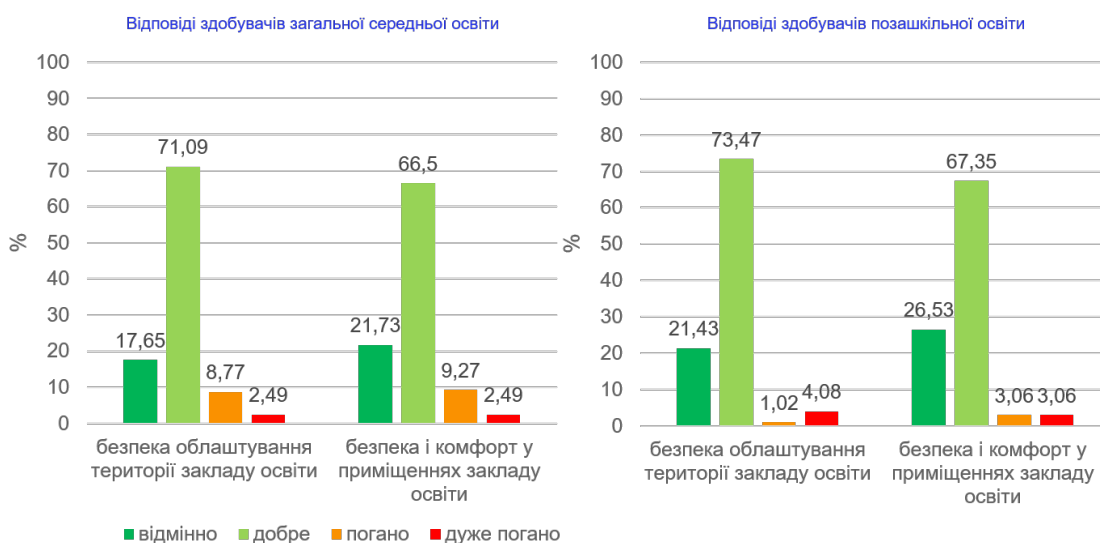
Рівень задоволення безпековими умовами навчання і праці в закладах позашкільної освіти

Схожа ситуація також у закладах позашкільної освіти: не задоволеними рівнем безпеки є лише 1,3% педагогічних працівників та 3% батьків здобувачів освіти.

Що ж до самих здобувачів, то безпеку та комфорт території і приміщень переважна більшість оцінює на «добре» (68,8% у ЗЗСО та 70,4% у ЗПО), ще близько п'ятої частини у ЗЗСО (19,7%) та чверті у ЗПО (24%) – на «відмінно», і лише десята частина учнів закладів загальної середньої освіти (11,5%) та п'ята – позашкільної освіти (5,6%) не задоволені безпековими умовами навчання.

Рівень задоволення здобувачів освіти безпековими умовами навчання

Організація роботи з охорони праці, безпеки життєдіяльності, пожежної безпеки, цивільного захисту

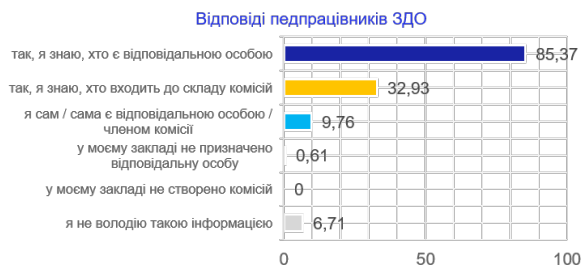
Призначення у закладах освіти відповідальних осіб; створення комісії з питань надзвичайних ситуацій та з питань евакуації

Керівник закладу освіти, відповідно до пункту 1 розділу IV Положення про організацію роботи з охорони праці та безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу в установах і закладах освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 26.12.2017 № 1669 (zareestrovano в Міністерстві юстиції України від 23.01.2018 за № 100/31552), створює в закладі освіти службу охорони праці, безпеки життєдіяльності, призначає відповідальних за організацію роботи з охорони праці, безпеки життєдіяльності в закладі освіти та визначає їх функціональні обов'язки.

Відповідно до пункту 1 розділу II Правил пожежної безпеки для навчальних закладів та установ системи освіти України, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 15.08.2016 № 974 (зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 08.09.2016 за № 1229/29359), керівники закладів освіти призначають відповідальних осіб за пожежну безпеку окремих будівель, споруд, приміщень, інженерного обладнання, а також за утримання та експлуатацію засобів протипожежного захисту. А відповідно до частини 2 статті 20 Кодексу цивільного захисту України, керівники закладів освіти призначають посадових осіб з питань цивільного захисту.

За результатами анкетування керівників встановлено, що особи, відповідальні за організацію роботи з питань цивільного захисту, призначені у 82% закладів дошкільної, 83% - загальної середньої та 61,5% - позашкільної освіти; відповідальні особи з питань охорони праці та безпеки життєдіяльності призначені у 75,5% ЗДО, 80,5% - ЗЗСО та 46% ЗПО; особи, відповідальні за організацію роботи з питань пожежної безпеки, призначені у 71,1% ЗДО, 72,6% ЗЗСО та 50% ЗПО.

Призначення відповідальних осіб, створення комісій у ЗДО

Чи відомо Вам, хто з працівників Вашого закладу освіти є відповідальними особами з питань цивільного захисту, входять до складу комісій?

Призначення відповідальних осіб, створення комісій у ЗЗСО

Чи відомо Вам, хто з працівників Вашого закладу освіти є відповідальними особами з питань цивільного захисту, входять до складу комісій?

Призначення відповідальних осіб, створення комісій у ЗПО

Факт призначення відповідальних осіб підтверджують відповіді педагогічних працівників закладів освіти, згідно з якими 85,4% педагогів у ЗДО, 81% - у ЗЗСО та 84,4% у ЗПО знають, хто є відповідальними особами з питань цивільного захисту в їхніх закладах освіти. Також 91,5% педагогічних працівників ЗДО, 90% - ЗЗСО та 82% ЗПО відомо, хто з колег є відповідальною особою з питань пожежної безпеки в закладі.

Інших відповідальних осіб за потреби призначено у 29% закладів дошкільної освіти, 53% закладів загальної середньої та лише 19% закладів позашкільної освіти.

Окрім призначення відповідальних осіб, до важливих повноважень керівника закладу освіти з питань організації цивільного захисту в закладі освіти є створення комісій: з питань надзвичайних ситуацій (відповідно до пункту 11 Положення про єдину державну систему цивільного захисту, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 09.01.2014 № 11) та з питань евакуації (відповідно до пункту 22 Порядку проведення евакуації у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20.10.2013 № 841). При цьому в закладах освіти з чисельністю працюючого персоналу менш як 50 осіб комісії з питань евакуації не утворюються, а призначається особа, що виконує функції зазначеної комісії.

Результати анкетування дозволяють стверджувати, що створення комісій здійснюється у значно меншій частці закладів, ніж призначення відповідальних осіб. Зокрема комісію з надзвичайних ситуацій створено у 37,8% ЗДО, 48,7% ЗЗСО та 19% ЗПО, а комісію з евакуації – у 28,9% ЗДО, 34,5% ЗЗСО та 7,69% ЗПО. Серед опитаних педагогічних працівників зі складом комісії, створених у їхніх закладах, ознайомлені 33% у ЗДО, 35,3% у ЗЗСО та 45,5 – у ЗПО.

У всіх відвіданих закладах освіти наказами керівників призначено відповідальних осіб з питань цивільного захисту, охорони праці, безпеки життєдіяльності, пожежної безпеки. При цьому у двох закладах дошкільної освіти (9%) не призначено відповідальних за електрогосподарство, у двох закладах загальної середньої освіти (6%) не призначено відповідальної особи за стан безпеки будівель та споруд, а в одному ЗЗСО (3%) – з питань цивільного захисту. Поширеною практикою є об'єднання обов'язків відповідальних осіб з декількох напрямів, зокрема найчастіше об'єднуються повноваження відповідальних з охорони праці, безпеки життєдіяльності та цивільного захисту (у 4 відвіданих ЗЗСО та 1 ЗПО), з питань пожежної безпеки, стану електрогосподарства та стану будівель і споруд (у 5 ЗЗСО). Комісії з надзвичайних ситуацій створено у 86% відвіданих закладів дошкільної освіти, 97% закладів загальної середньої та 88% – позашкільної освіти. В 1 ЗДО та 1 ЗПО замість створення комісії

призначено відповідальних осіб з питань надзвичайних ситуацій. Комісії з евакуації створені наказами керівників у 16 відвіданих закладах дошкільної освіти (72,7%), 31 закладі загальної середньої (94%) та 6 – позашкільної освіти (75%). При цьому в усіх закладах, де не створено комісій, чисельність працюючого персоналу є меншою як 50 осіб.

Навчання і перевірка знань посадових осіб закладу освіти з охорони праці, безпеки життєдіяльності, цивільного захисту

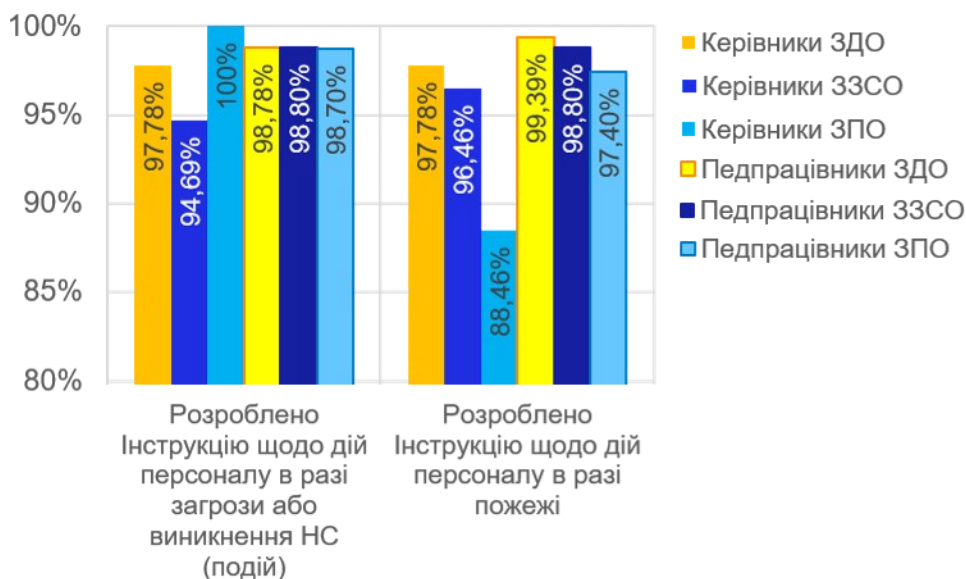
Навчання та перевірка знань з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності учнів та працівників закладів освіти проводяться відповідно до Типового положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці, затвердженого наказом Державного комітету України з нагляду за охороною праці від 26.01.2005 № 15 (zareєстрованого в Міністерстві юстиції України 15.02.2005 за № 231/10511 (із змінами) та Положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці в закладах, установах, організаціях, підприємствах, підпорядкованих Міністерству освіти і науки України, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 18.04.2006 № 304 (zareєстрованого в Міністерстві юстиції України 07.07.2006 за № 806/12680 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 22.11.2017 № 1514).

Як свідчать результати інтерв'ювання під час відвідування закладів освіти, у 95% ЗДО, 93,5% ЗЗСО та 75% ЗПО наявні чинні посвідчення про перевірку знань з охорони праці, безпеки життєдіяльності керівників закладів освіти, їхніх заступників, членів комісій з перевірки знань з охорони праці, безпеки життєдіяльності, а також з питань цивільного захисту. Однак у значній частині закладів освіти перевірка знань посадових осіб відбувається без складання протоколів засідань комісій з перевірки знань посадових осіб закладу освіти з охорони праці, безпеки життєдіяльності: у 12 закладах дошкільної освіти (54,5%) відсутні протоколи засідань або перевірка знань працівників узагалі відбувається без утворення комісії. Така ж ситуація спостерігається у 10 ЗЗСО (30,3%) та 6 ЗПО (75% від загальної кількості відвіданих закладів).

Розроблення інструкцій щодо дій персоналу в разі загрози або виникнення надзвичайних ситуацій (подій), інструкцій щодо дій персоналу в разі пожежі, планів евакуації

Інструкції щодо дій персоналу в разі пожежі та плани евакуації розробляються відповідно до вимог Правил пожежної безпеки в Україні, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 30.12.2014 № 1417 «Про затвердження Правил пожежної безпеки в Україні» (zareєстрованого в Міністерстві юстиції України 05.03.2015 за № 252/26697) (далі – Правила) та Правил пожежної безпеки для навчальних закладів та установ системи освіти України, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 15.08.2016 № 974 (zareєстрованого в Міністерстві юстиції України 08.09.2016 за № 1229/29359). Відповідно до пункту 3 розділу II Правил, у закладі освіти відповідним документом (наказом, інструкцією тощо) повинен бути встановлений протипожежний режим, який включає порядок утримання шляхів евакуації, порядок застосування відкритого вогню, використання побутових нагрівальних приладів; порядок огляду й зачинення приміщень після закінчення роботи; порядок проходження посадовими особами навчання й перевірки знань з питань пожежної безпеки, проведення з працівниками протипожежних інструктажів та занять з пожежно-технічного мінімуму, порядок експлуатації і обслуговування засобів протипожежного захисту та ряд інших важливих питань. Також для кожного приміщення або групи приміщень однакового призначення мають бути розроблені та затверджені керівником або уповноваженою ним посадовою особою інструкції про заходи пожежної безпеки.

Наявність інструкцій в закладах освіти

За результатами анкетування близько 100% опитаних керівників та педагогічних працівників зазначили про наявність у їхніх закладах розроблених та затверджених інструкцій.

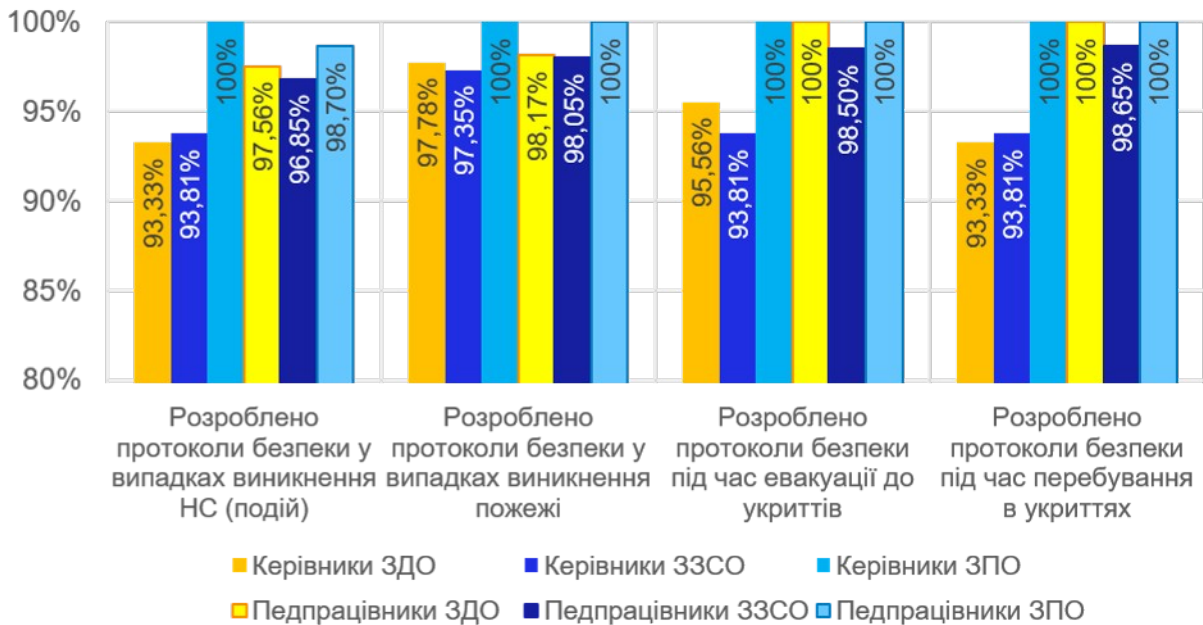
Як свідчать результати інтерв'ювання та огляду освітнього середовища при відвідуванні закладів освіти, інструкції щодо дій персоналу в разі загрози або виникнення надзвичайних ситуацій (подій) наявні у 19 закладах дошкільної освіти (86,4%), 31 закладі загальної середньої (93,5%) та 7 закладах позашкільної освіти (87,5%). В умовах воєнного стану в ряді закладів окремо розроблено алгоритм дій у разі повітряної тривоги. Інструкції щодо дій персоналу в разі пожежі наявні в усіх відвіданих ЗДО, 97% ЗЗСО та 87,5% ЗПО. Такі інструкції та плани евакуації у переважній більшості випадків розміщено на кожному поверсі закладів освіти, а також біля робочих місць у кабінетах та майстернях. При цьому наявні поодинокі факти, коли інструкція щодо дій у разі пожежі розміщена лише у кабінеті керівника, а плани евакуації не відповідають Правилам та не враховують вимоги Технічного регламенту знаків безпеки і захисту здоров'я працівників, затвердженого постановою КМУ від 25.11.2009 № 1262, та ДСТУ ISO 16069:2012 «Пожежна безпека. Графічні символи. Знаки безпеки. Системи позначення безпечного евакуювання».

Розроблення та оприлюднення в закладах освіти протоколів безпеки, алгоритмів дій, правил поведінки у випадках виникнення надзвичайних ситуацій (подій), у випадках виникнення пожежі, під час евакуації до укриттів, під час перебування в укриттях

Відповідно до рекомендацій Державної служби якості освіти України, однією з передумов безпечного освітнього середовища є наявність чітких процедур реагування/поведінки у випадках виникнення надзвичайних ситуацій (подій), постійне відпрацювання правил з учнями та знання цих процедур усіма працівниками закладу.

З початком повномасштабних воєнних дій на території України педагогічній спільності було рекомендовано розробити протоколи безпеки – набори правил, процедур, якими повинні керуватися педагоги та учні у закладі освіти при певній ситуації, зокрема під час повітряних тривог, евакуації, перебуванні у сховищі /укритті тощо. Протокол безпеки повинен відповідати загальним рекомендаціям ДСНС, при цьому також враховуючи особливості розміщення кожного конкретного закладу освіти, його характеристики та архітектурні особливості, наявний контингент, форми організації освітнього процесу тощо.

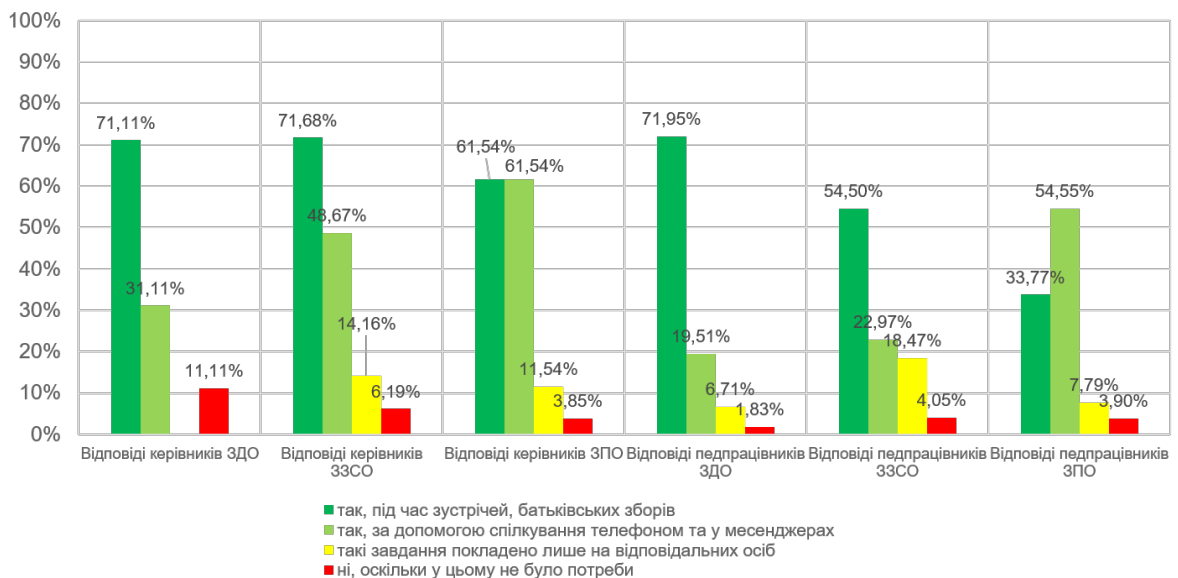
Наявність протоколів безпеки в закладах освіти

Про наявність розроблених протоколів безпеки у випадках виникнення надзвичайних ситуацій (подій), виникнення пожежі, при евакуації до укритті та під час перебування в них стверджують 90...100% опитаних керівників та педагогічних працівників. За результатами спостереження за освітнім середовищем під час відвідування закладів освіти виявлено наявність в усіх ЗДО, 28 ЗЗСО (84,8%) та 6 ЗПО (75%) розроблених та оприлюднених на стендах у коридорах, а також у навчальних кабінетах алгоритмів та правил дій під час евакуації до укриттів та під час перебування в них. В окремих закладах алгоритми дій адаптовані для сприйняття учнями початкової, базової та старшої школи.

Налагодження взаємодії з батьками здобувачів освіти

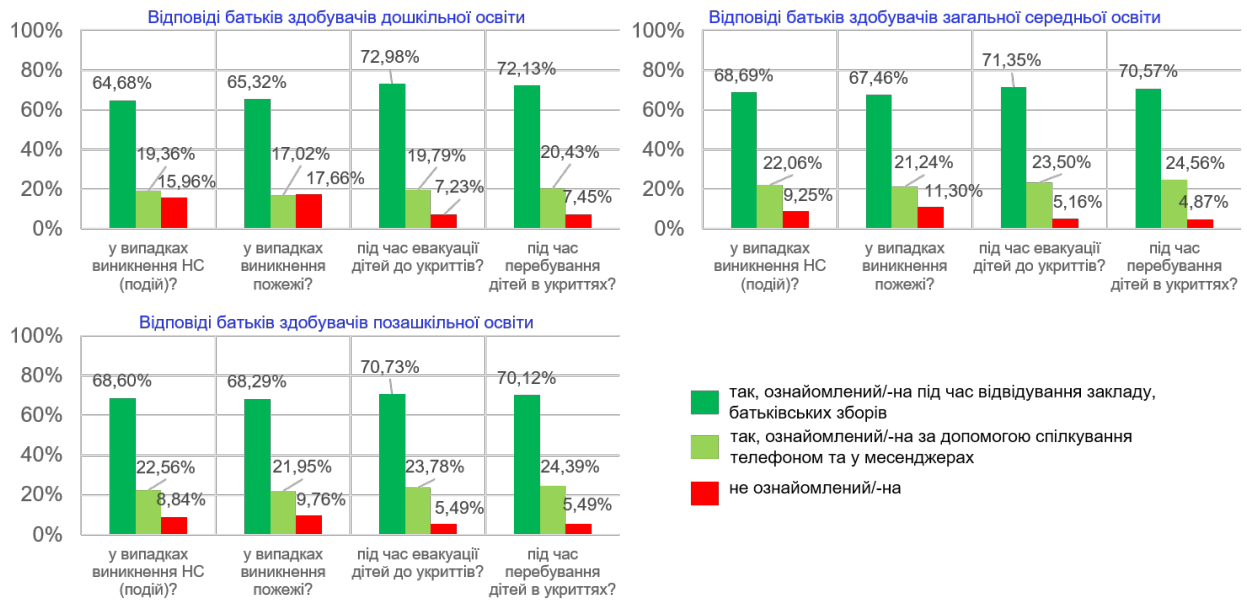
Чи відбувалося відпрацювання алгоритмів роботи з батьками здобувачів у разі ймовірних надзвичайних ситуацій (подій)

Аналіз результатів анкетування дозволяє зробити висновок про те, що до розробки алгоритмів дій відбувалося активне залучення батьківської спільноти. Про спільне відпрацювання алгоритмів під час особистих зустрічей та батьківських зборів свідчать відповіді понад 70% опитаних керівників та педагогічних працівників ЗДО і ЗЗСО, водночас у ЗПО взаємодія з батьками відбувалася головним чином через спілкування телефоном та у групових чатах (61,5% відповідей керівників та 54,55% - педагогічних працівників закладів позашкільної освіти).

Налагодження взаємодії з батьками здобувачів освіти

Чи ознайомлені батьки з протоколами безпеки, алгоритмами дій, правилами поведінки у закладі освіти, де навчається їхня дитина/діти?

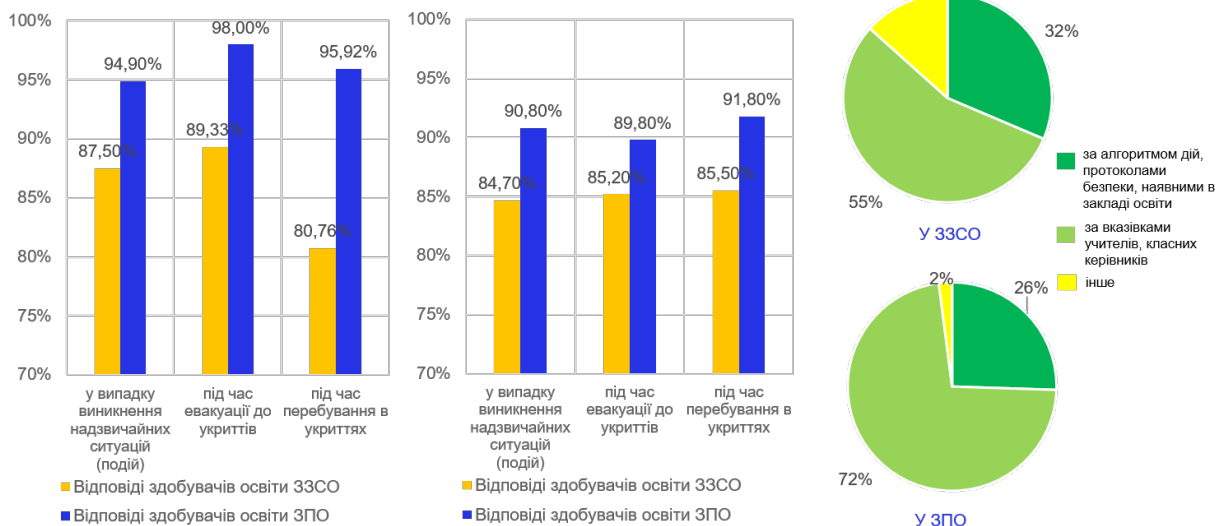
Ознайомлення батьків з алгоритмами дій, протоколами безпеки, правилами поведінки, розробленими у закладах освіти, де навчаються їхні діти, відбувалося головним чином під час особистого відвідування закладу, участі у батьківських зборах (в середньому про це зазначили 69% респондентів), про дистанційне ознайомлення через спілкування телефоном чи відвідування сайтів і сторінок закладів у мережі Інтернет зазначили близько 22%, а 9% залишаються не ознайомленими.

Наявність інструкцій, алгоритмів дій, протоколів безпеки в закладах освіти

У закладі освіти розроблені та оприлюднені на стендах / плакатах протоколи безпеки, алгоритми дій, правила поведінки:

Здобувачі освіти дотримуються протоколів безпеки, алгоритмів дій, правил поведінки, вказівок педагогічних працівників:

Як зазвичай діють здобувачі освіти під час оголошення сигналу «Повітряна тривога»?

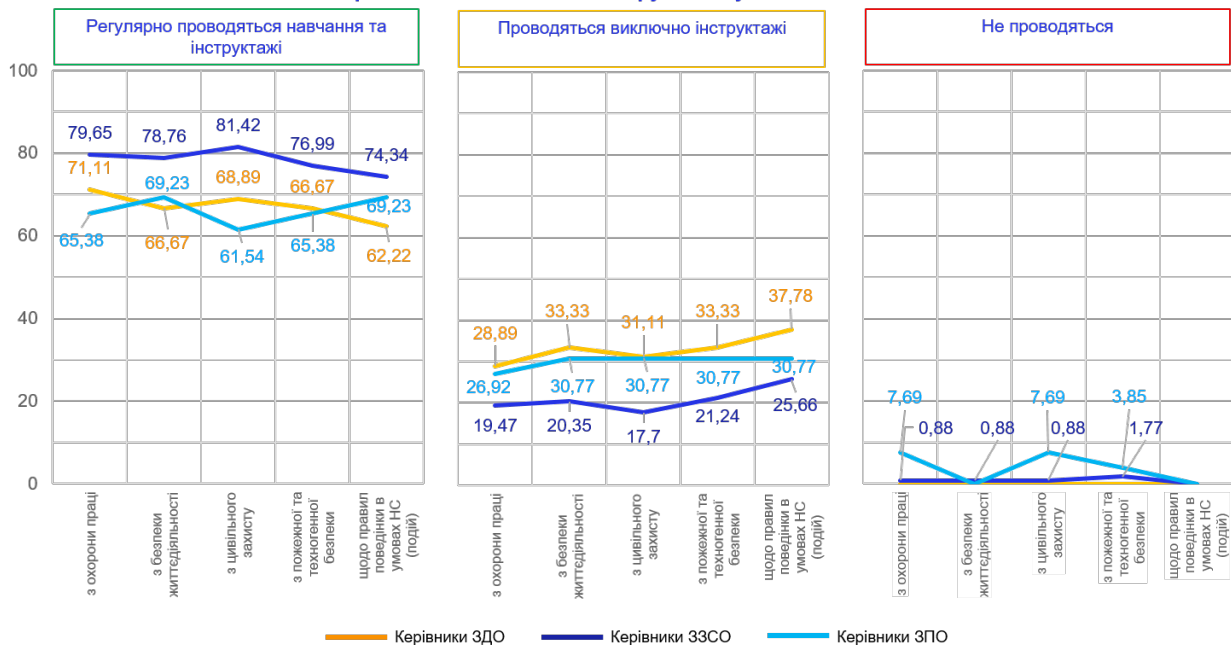
Також високою є частка здобувачів освіти, які ствердно відповіли на питання щодо наявності в їхніх закладах протоколів безпеки позитивно оцінили власний рівень їх дотримання (80...90% відповідей учнів ЗССО та 90...100% - ЗПО). Водночас на запитання щодо дій учнів при оголошенні сигналу «Повітряна тривога» лише 32% здобувачів загальної середньої та 26% – позашкільної освіти дали відповідь про дотримання наявних у закладі алгоритмів дій та протоколів безпеки, більшою мірою покладаючись на ситуативні вказівки педагогічних працівників що може свідчити про

недостатню дієвість розроблених алгоритмів та протоколів, чи неврахування ними особливостей діяльності закладів освіти.

Проведення навчань, інструктажів, заходів щодо відпрацювання практичних навичок та здобуття знань і вмінь з питань особистої безпеки в умовах загрози та виникнення надзвичайної ситуації

Інструктажі з питань охорони праці зі здобувачами освіти та працівниками закладів освіти здійснюються відповідно до вимог Типового положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці, затвердженого наказом Державного комітету України з нагляду за охороною праці від 26.01.2005 № 15 (zareєстрованого в Міністерстві юстиції України 15.02.2005 за № 231/10511 (із змінами)); інструктажі з питань безпеки життєдіяльності, які містять питання охорони здоров'я, пожежної, радіаційної безпеки, цивільного захисту, безпеки дорожнього руху, реагування на надзвичайні ситуації, безпеки побуту, – відповідно до Положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці в закладах, установах, організаціях, підприємствах, підпорядкованих Міністерству освіти і науки України, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 18.04.2006 № 304 (zareєстрованого в Міністерстві юстиції України 07.07.2006 за № 806/12680 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 22.11.2017 № 1514), та розділу 8 Положення про організацію роботи з охорони праці учасників навчально-виховного процесу в установах і навчальних закладах, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 01.08.2001 № 563 (zareєстрованого в Міністерстві юстиції України 20.11.2001 за № 969/6160), а інструктажі з питань цивільного захисту, пожежної безпеки та дій у надзвичайних ситуаціях – відповідно до вимог розділу IV Порядку затвердження програм навчання та інструктажів з питань пожежної безпеки, організації та контролю за їх виконанням затвердженого наказом Міністерства внутрішніх справ України від 05.12.2019 № 1021 (zareєстрованого в Міністерстві юстиції України 03.02.2020 за № 108/34391) та Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26.06.2013 № 444.

Проведення навчань та інструктажів у закладах освіти

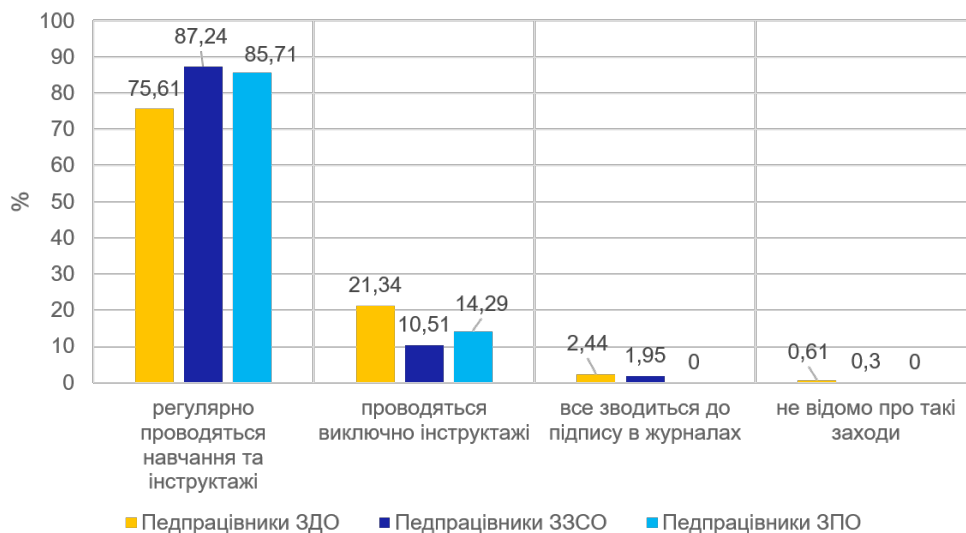
За результатами анкетування керівників закладів освіти встановлено, що регулярно навчання та інструктажі з охорони праці здійснюються у 70% ЗДО, 80% ЗСЗО, та 65% ЗПО, з безпеки життєдіяльності – у 78%, 67% та 69% закладів відповідно, з цивільного захисту – у 69% ЗДО, понад 81% ЗСЗО та 61,5% ЗПО, а навчання та інструктажі з питань пожежної та техногенної безпеки, правил поведінки в умовах надзвичайних ситуацій (подій) – у 64%, 75,7% та 67% закладів. При цьому в значній

частині закладів освіти проводяться виключно інструктажі: про це відповіли близько третини керівників ЗДО (32,9%) та ЗПО (30%) і п'ята частина керівників ЗЗСО (20,9%). Про нездійснення інструктажів з охорони праці та цивільного захисту зазначили понад 7% керівників закладів позашкільної освіти.

Проведене інтерв'ювання керівників у відвіданих закладах освіти підтверджує факт регулярного здійснення інструктажів. Зокрема у закладах дошкільної та загальної середньої освіти інструктажі проводяться двічі на рік або щоквартально, відповідно до затверджених планів: інструктажі з охорони праці, безпеки життєдіяльності, цивільного захисту, пожежної та техногенної безпеки – 1 раз на 6 місяців, на роботах з підвищеною небезпекою – 1 раз на 3 місяці. Інструктажі здобувачів освіти: з безпеки життєдіяльності – вступний на початку навчального року; первинні інструктажі – проводяться перед початком навчальних занять (лабораторних, практичних робіт), інструктажі з охорони праці – перед заняттями з трудового навчання; фіксуються у журналах обліку навчальних занять та журналах обліку інструктажів, які зберігаються в навчальних кабінетах та майстернях. Навчання проводяться з усіма працівниками з періодичністю у 3 роки. Майже у всіх відвіданих закладах позашкільної освіти (87,5%) інструктажі відбуваються 1-2 рази в рік, переважно перед початком навчального року та опалювального сезону.

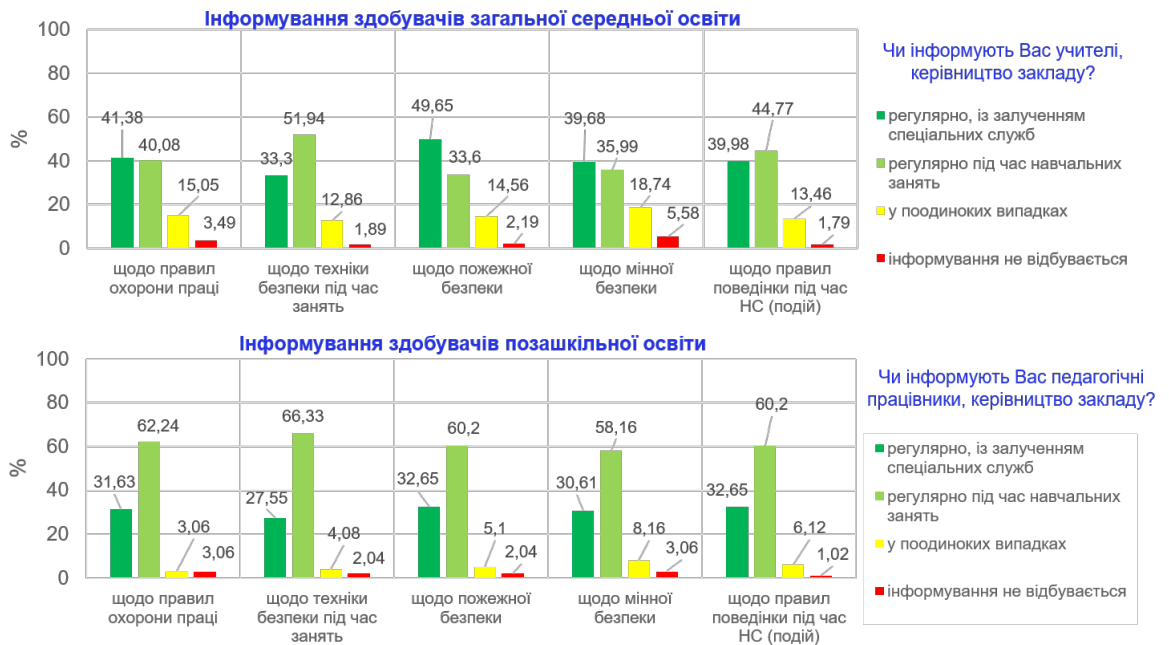
Проведення навчань та інструктажів у закладах освіти

Чи проводяться у закладі освіти навчання / інструктажі з охорони праці, безпеки життєдіяльності, пожежної та техногенної безпеки, цивільного захисту, правил поведінки в умовах надзвичайних ситуацій?

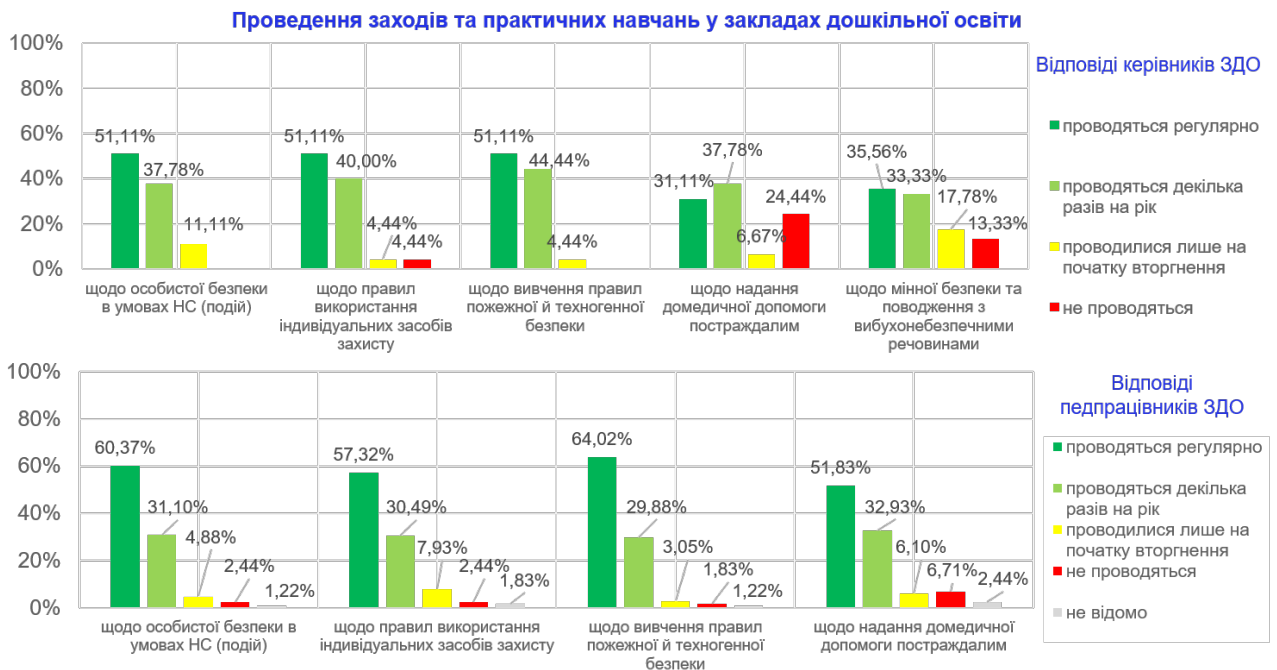

Про регулярне проведення навчань та інструктажів свідчать відповіді 75,6% опитаних педагогічних працівників у ЗДО, 87,2% - у ЗЗСО та 85,7% у ЗПО, а про проведення виключно інструктажів зазначають 21,3%, 10,5% та 14,3% педпрацівників відповідних закладів.

Опитування здобувачів загальної середньої та позашкільної освіти виявили позитивні тенденції щодо їхнього інформування з боку закладів освіти щодо правил охорони праці (про регулярне інформування свідчать відповіді 81,5% здобувачів у ЗЗСО та 93,9% у ЗДО), техніки безпеки під час занять (85,2% та 93,9%), пожежної і техногенної безпеки (83,3% та 92,9%), мінної безпеки та поводження з вибухонебезпечними речовинами (75,7% та 88,8%) та щодо правил поведінки під час надзвичайних ситуацій (подій) (84,8% та 92,9%). Про регулярне залучення працівників спеціальних служб до проведення заходів з інформування здобувачів освіти зазначили 40,8% опитаних учнів у закладах загальної середньої освіти та 31% – у закладах позашкільної освіти.

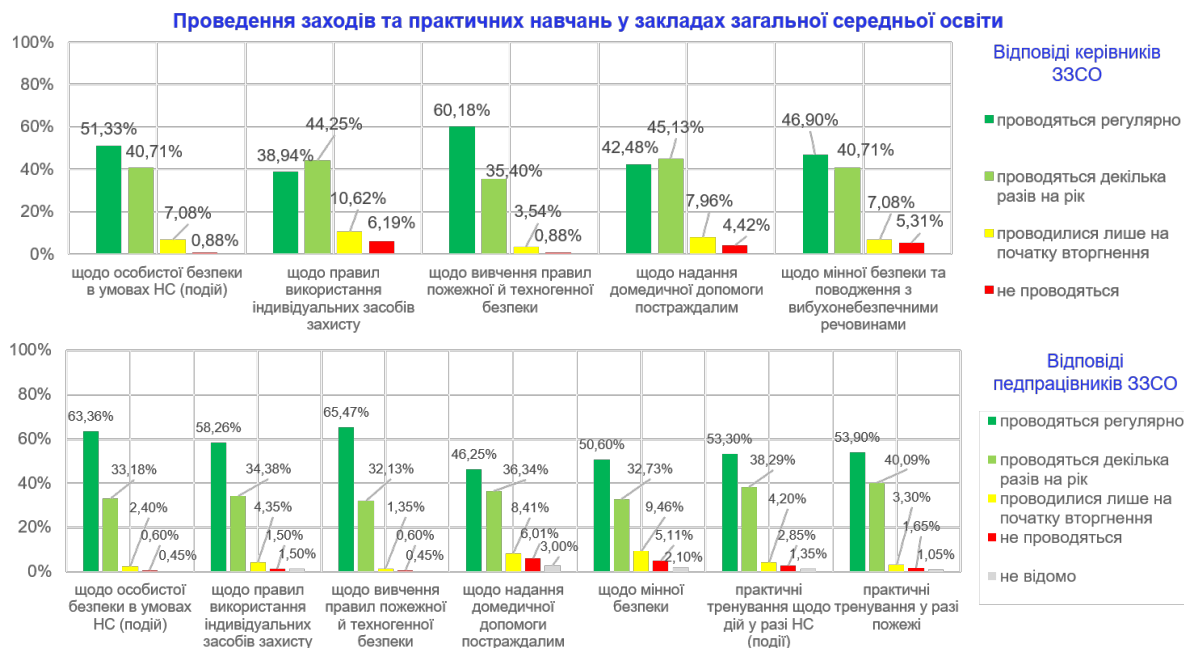

Окрім інструктажів, надзвичайно важливим аспектом у формуванні безпечного освітнього простору є здійснення комплексу заходів з практичного відпрацювання учасниками освітнього процесу здобутих теоретичних знань та навичок, зокрема щодо вивчення правил пожежної і техногенної безпеки, способів захисту від впливу небезпечних факторів, викликаних надзвичайними ситуаціями, надання домедичної допомоги тощо.

Поширеною практикою у закладах дошкільної освіти є проведення двічі упродовж року «Тижнів знань і безпеки життєдіяльності дитини» із залученням працівників пожежно-рятувальних частин, управління Національної поліції, екстреної медичної допомоги, під час якого відпрацьовуються практичні навички евакуації та вміння з питань особистої безпеки в умовах загрози та виникнення надзвичайної ситуації (події), вивчення правил пожежної і техногенної безпеки. Проводяться дидактичні ігри, вправи, моделювання ситуацій, практичне відпрацювання заходів з евакуації дітей з приміщень закладів. При цьому, як свідчать відповіді керівників та педагогічних працівників, найменше уваги у ЗДО приділяється навчанню щодо надання домедичної допомоги постраждалим (31% керівників стверджує, що такі

заходи не проводяться, або мали місце лише на початку повномасштабного вторгнення) та щодо мінної безпеки і поводження з вибухонебезпечними речовинами (про їх відсутність чи нерегулярне проведення стверджують 31,1% керівників).

У закладах загальної середньої освіти проводяться: День цивільного захисту (навчання правилам поведінки під час небезпеки, моделювання евакуації на випадок виникнення пожежі), Тиждень безпеки дитини (екскурсії учнів до пожежно-рятувальної частини, навчання щодо методів гасіння пожеж, засобів захисту, правил поведінки при виявленні вибухонебезпечних предметів, практичні заняття щодо надання домедичної допомоги), Тиждень безпеки дорожнього руху (навчання з елементами тренінгів щодо правил безпечної поведінки на дорозі). Також наявні практики щодо проведення годин спілкування (відеолекторіїв, онлайн-зустрічей, тематичних бесід, інформаційних дайджестів, зустрічей з фахівцями ДСНС) з питань уникнення ураження мінами і вибухонебезпечними предметами.

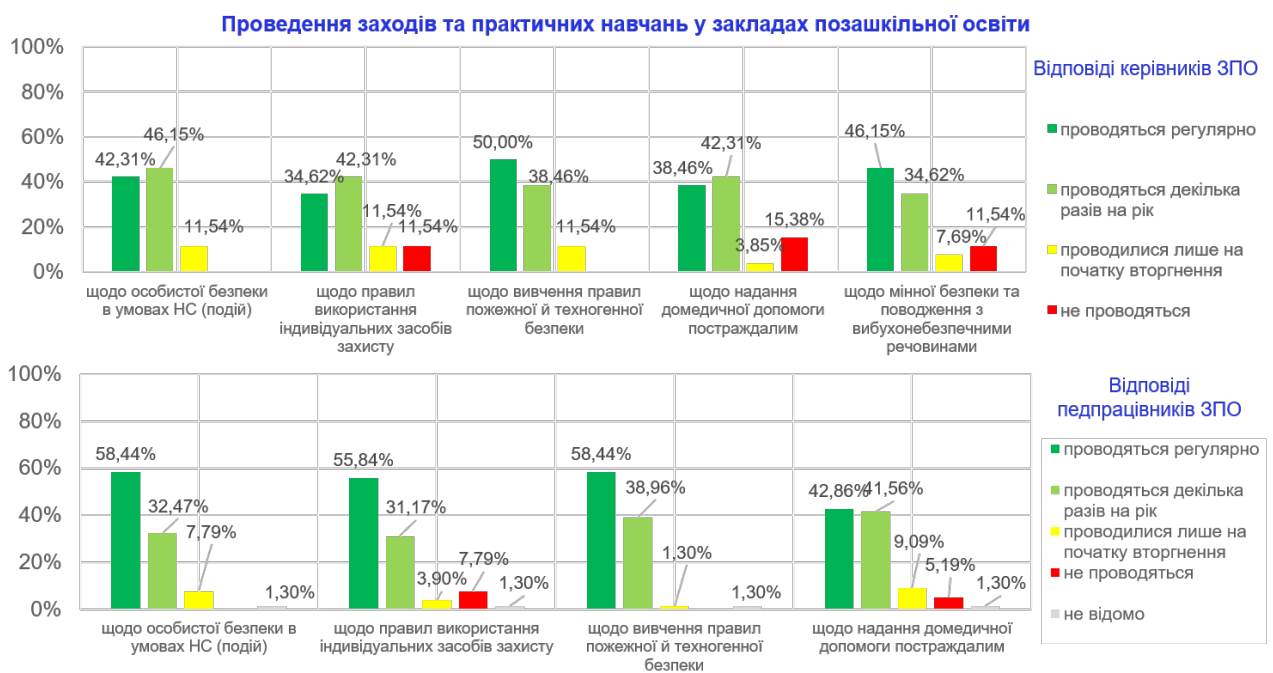
Зокрема, показовий День цивільного захисту, в якому взяли участь учні, педагогічні працівники Чортківської ЗОШ І-ІІІ ст. №5, директори закладів освіти Чортківської МТГ та спеціалісти управління освіти, молоді та спорту Чортківської міської ради проведено 21 квітня 2023 року. Згідно плану об'єктового тренування було проведено першу ввідну «Повітряна тривога» з евакуацією зі школи в укриття та другу ввідну «Пожежа в укритті» з евакуацією на відкриту безпечну територію. До його проведення були залучені представники пожежно-рятувальної служби Чортківського РУ ДСНС України у Тернопільській області, військовослужбовці, спеціалісти Чортківського медичного фахового коледжу. У навчаннях в рамках показового Дня цивільного захисту всього взяло участь 892 особи.

Активною є співпраця керівників закладів освіти і освітніх управлінців Управління освіти і науки Тернопільської міської ради із фахівцями Тернопільського РУ ГУ ДСНС України у Тернопільській області. Так, 28 березня цього року керівники закладів освіти взяли участь у проведенні он-лайн семінару для керівників закладів ЗЗСО та ЗПО громади «Організація та ведення ЦЗ у закладі освіти». 26 квітня цього року у 3 (трьох) відвідних ЗЗСО Тернопільської міської територіальної громади проведено єдиний по громаді День цивільного захисту, в якому взяли участь близько 2 500 учасників освітнього процесу, у 2 ЗДО проведені Тижні безпеки дитини (взяли участь біля 400 вихованців і працівників), проведено тижні знань з БЖД у всіх ЗЗСО. В березні 2023 року проведені онлайн – заняття з мінної безпеки в ТЗОШ № 4 за

участі 120 осіб. У всіх закладах освіти обладнані довідково-інформаційні куточки з питань цивільного захисту та план-схеми техногенно-екологічного та природного стану міста.

Також у відвіданому закладі освіти – Озернянському ліцеї Тернопільського району Тернопільської області – в ході Днів цивільного захисту, Тижнів знань з основ безпеки життєдіяльності проводяться лекції, ситуативні ігри з учнями початкових класів «Який предмет не на своєму місці», «Дитина і незнайомиць» тощо; круглий стіл для батьків «Як створити безпечні умови перебування дитини вдома»; практичні заняття «Засоби пожежогасіння». З метою вивчення правил пожежної й техногенної безпеки здійснюються відпрацювання алгоритму дій при виникненні пожежі; перегляд тематичних відео та мультфільмів; застосовуються різноманітні форми і методи роботи (мозковий штурм «Бачимо всі ризики», бесіда «Правила ми знаємо», розгадування загадок на відповідну тематику і ін.). Також із залученням працівників ДСНС проводилися навчання з питань мінної безпеки та поводження з вибухонебезпечними речовинами.

При цьому, як свідчать результати анкетувань та інтерв'ю з керівниками, потребує поліпшення робота з організації та проведення навчань щодо правил використання індивідуальних засобів захисту та надання домедичної допомоги постраждалим. Про те, що такі заходи не проводяться або проводяться вкрай рідко, зазначили відповідно 16,8% та 12,4% опитаних керівників ЗЗСО.

У закладах позашкільної освіти про регулярне (періодичне) проведення заходів та навчань зазначають в середньому 83% опитаних керівників та 90% педагогічних працівників. При цьому за результатами інтерв'ю можна зробити узагальнення, що такі заходи відбуваються переважно 1 раз у рік і стосуються насамперед навчань здобувачів освіти щодо евакуації з приміщень та будівель, вивчення правил пожежної і техногенної безпеки, а також проведення окремих заходів з надання домедичної допомоги.

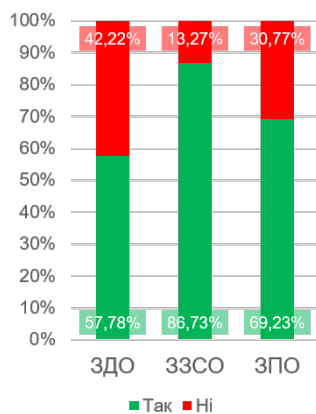
Забезпечення функціонування системи оповіщення в закладі освіти.

Відповідно до абзацу дев'ятого пункту 2 Порядку розроблення планів діяльності єдиної державної системи цивільного захисту, затвердженого постановою Кабінету міністрів України від 09.08.2018 № 626, керівником закладу освіти затверджується

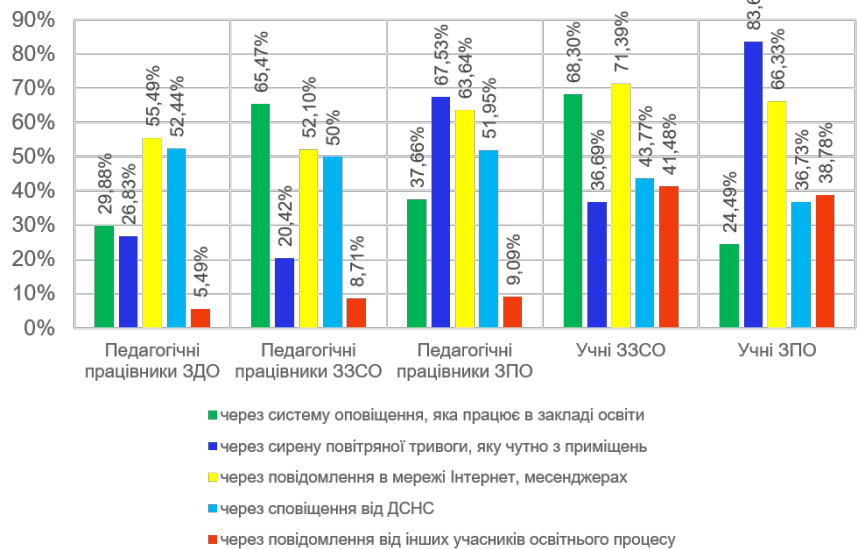
Інструкція щодо дій персоналу закладу освіти у разі загрози або виникнення надзвичайних ситуацій, яка містить, крім іншого, інформацію про сигнали оповіщення про небезпеку, дії персоналу після отримання таких сигналів, маршрути евакуації персоналу в безпечні місця, його укриття у захисних спорудах цивільного захисту. Крім того, відповідно до пункту 16 Положення про організацію оповіщення про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій та організації зв'язку у сфері цивільного захисту, затвердженого постановою Кабінету міністрів України від 27.09.2017 № 733, на об'єктах з масовим перебуванням людей створюються і функціонують об'єктові системи оповіщення, які забезпечують оповіщення керівників, працівників та інших осіб, які постійно або тимчасово перебувають на території об'єкта, про загрозу чи факт виникнення надзвичайних ситуацій. При цьому, відповідно до вимог, під час оповіщення населення необхідно передбачати обов'язкове доведення сигналів і повідомлень до осіб з фізичними, психічними, інтелектуальними та сенсорними порушеннями.

Стан функціонування системи оповіщення в закладах освіти

Чи працює у закладі освіти система оповіщення про настання повітряної тривоги / іншої надзвичайної ситуації (події)?
(відповіді керівників закладів освіти)

Як учасники освітнього процесу зазвичай дізнаються про настання повітряної тривоги / іншої надзвичайної ситуації

Як свідчать результати анкетування, про наявність власної системи оповіщення про настання надзвичайної ситуації (події) зазначили близько 58% керівників ЗДО, 87% – керівників ЗЗСО та 70% – ЗПО. Головними каналами інформації, що сповіщають учасників освітнього процесу, є повідомлення про повітряні тривоги у мережі Інтернет, месенджерах (в середньому 62% відповідей), вуличні гучномовці, звук яких чуто з приміщень закладів освіти (47%), власні системи оповіщення, які працюють в закладах освіти (45%).

При цьому серед відвіданих закладів освіти власні системи сповіщення у вигляді комплексу пристроїв передачі звукових сигналів (мікрофонів, підсилювачів, гучномовців) встановлено у 12 ЗДО (54%), 13 ЗЗСО (39,4%) та 4 ЗПО (50%). У закладах освіти, де не встановлено таких систем, розроблені власні способи сповіщення учасників освітнього процесу за допомогою комбінації сигналів шкільним дзвінком (зокрема в 11 закладах загальної середньої освіти), або з приміщень чуто звук систем централізованого оповіщення. Система оповіщення, адаптована для осіб з порушенням слуху і зору, наявна лише в одному з відвіданих закладів – Тербовлянському академічному ліцеї імені Ярослави Стецько, при цьому встановлена вона у приміщенні пансіону.

Таким чином результати відвідувань свідчать про невиконання у повному обсязі вимог законодавства про організацію оповіщення у переважній більшості закладів освіти.

Виконання основних заходів у сфері пожежної та техногенної безпеки

Під час моніторингового дослідження якості освітнього процесу в закладах освіти області здійснено аналіз матеріалів заходів державного нагляду (контролю) у сфері пожежної та техногенної безпеки щодо будівель освітніх закладів, які оформлялися співробітниками територіального органу ДСНС за попередні роки.

За результатами аналізу встановлено, що інспекторським складом ГУ ДСНС України у Тернопільській області виявлялося 16 657 порушень на 1331 об'єкті освітніх закладів області, 6 732 порушення залишалися невиконаними із попередніх років.

В 5 будівлях закладів освіти необхідно замінити електрообладнання, в 25 необхідно перепланувати шляхи евакуації (влаштувати другі евакуаційні виходи, збільшити ширину та висоту тощо), 1041 будівля освіти не обладнана системою пожежної сигналізації та оповіщення людей про пожежу, 7 таких систем знаходиться в несправному стані та 13 не обслуговуються.

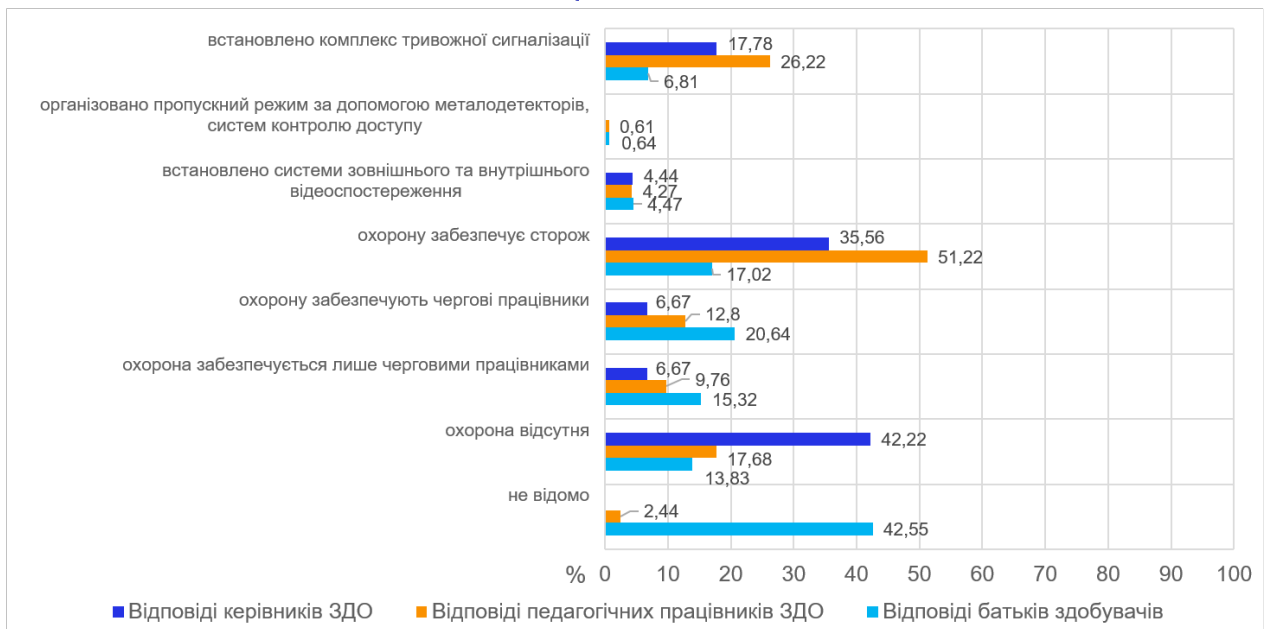
372 будівлі закладів освіти необхідно забезпечити зовнішнім протипожежним водопостачанням, на 165 об'єктах освіти зовнішнє протипожежне водопостачання необхідно відремонтувати, 2 будівлі необхідно забезпечити внутрішнім протипожежним водопостачанням, 26 систем внутрішнього протипожежного водопостачання необхідно відремонтувати.

Аналіз вищенаведеної інформації вказує на необхідність повного усунення порушень у сфері пожежної та техногенної безпеки наведених в матеріалах перевірок структурних підрозділів ГУ ДСНС України у Тернопільській області щодо об'єктів освіти.

Забезпечення охорони в закладах освіти

Аналіз результатів анкетування учасників освітнього процесу щодо стану забезпечення охорони в закладах освіти виявив доволі неоднозначну ситуацію.

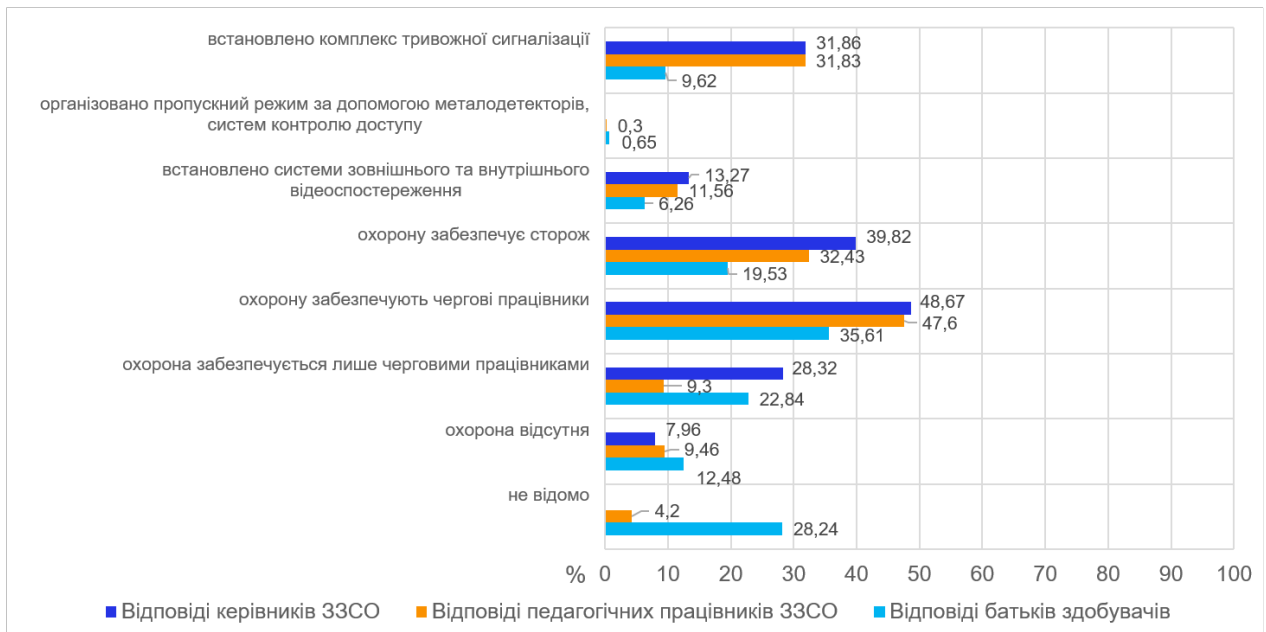
Стан забезпечення охорони в закладах дошкільної освіти

Так, згідно з відповідями керівників ЗДО, у 42% закладів відсутня будь-яка охорона, у 35% - наявна посада сторожа у штатному розписі, у 13% - організоване чергування педагогічних працівників. Комплекс тривожної сигналізації, згідно з відповідями керівників ЗДО, встановлено у 18% закладів, у той час як системи відеоспостереження – лише у 4%. При цьому відповіді педагогічних працівників показують значно кращу ситуацію: на їхню думку, охорона відсутня лише у 18% закладів, сторож наявний у 51% ЗДО, чергові працівники – у 23%, а комплекс тривожної

сигналізації встановлено у 26% закладів дошкільної освіти. За результатами відвідування закладів встановлено відсутність будь-якої охорони у 5 ЗДО (23% від кількості відвіданих), відеоспостереження наявне у 6 закладах (27,3%), комплекс тривожної сигналізації – також у 6 (при цьому в двох ЗДО Тернопільської територіальної громади та одному – Борщівській встановлено і відеоспостереження, і тривожну кнопку). Посада сторожа наявна у штатних розписах 6 відвіданих закладах дошкільної освіти.

Стан забезпечення охорони в закладах загальної середньої освіти

У розрізі закладів загальної середньої освіти розподіл відповідей керівників та педагогічних працівників є більш однотайним: по 30% із них зазначають про наявність тривожної сигналізації, понад 10% - про встановлення систем відеоспостереження, 30... 40% стверджують, що охорону забезпечують сторожі, а близько 50% - що в закладах освіти організоване чергування педагогічних працівників. При цьому про відсутність будь-якої охорони зазначають близько 10% керівників та педагогічних працівників. Серед відвіданих ЗЗСО комплекси тривожної сигналізації встановлено у 22 (66,7%), відеоспостереження – у 12 (36,4%), одночасно обидві системи наявні у 9 школах (27,3%). Сторожі присутні в штатних розписах 12 закладів (36,4%), а в 13 (39,4%) організоване чергування педагогічних працівників.

Стан забезпечення охорони в закладах позашкільної освіти

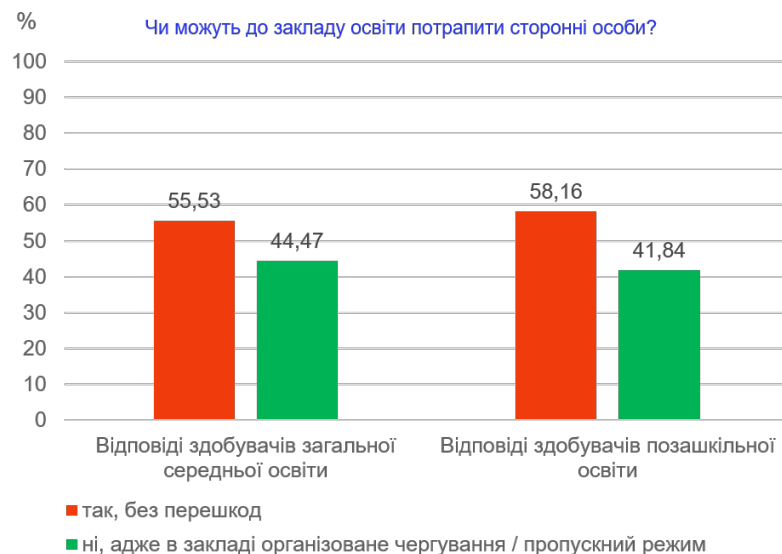

Заклади позашкільної освіти охороняються переважно сторожами (30% відповідей керівників та 40% - педпрацівників) та черговими працівниками (40%...50% відповідей

респондентів). Про встановлення комплексу тривожної сигналізації у своїх закладах освіти вказали 4% керівників та 26% педпрацівників, а про системи відеоспостереження – відповідно 8% та 4%. Про відсутність будь-якої охорони зазначили понад 30% керівників та 24% працівників закладів позашкільної освіти. Комплекс тривожної сигналізації з підключенням до пунктів централізованого реагування було встановлено у 2 відвіданих ЗПО (25%), відеоспостереження – в одному (13%), сторож та чергові працівники забезпечували охорону двох закладів, а в трьох (37,5%) охорона не здійснювалася.

Відповіді батьків здобувачів щодо забезпечення охорони в закладах освіти, де навчаються їхні діти, свідчать про їхнє вкрай низьке ознайомлення із зазначеним питанням. Так, понад 42% батьків здобувачів дошкільної освіти, 28% батьків здобувачів загальної середньої освіти та близько 26% батьків здобувачів позашкільної освіти нічого не відомо про заходи з охорони, які реалізуються в закладах.

Стан забезпечення охорони в закладах освіти

Водночас досить репрезентативним є розподіл відповідей здобувачів освіти на запитання «чи можуть до Вашого закладу освіти потрапити сторонні особи?»: 55,5% опитаних здобувачів загальної середньої та 58,2% здобувачів дошкільної освіти відповіли, що таке проникнення можна здійснити безперешкодно, а це свідчить про відсутність налагодженої роботи з охорони закладів освіти або про суттєві недоліки в забезпеченні її ефективності.

Облаштування в закладах освіти класів безпеки

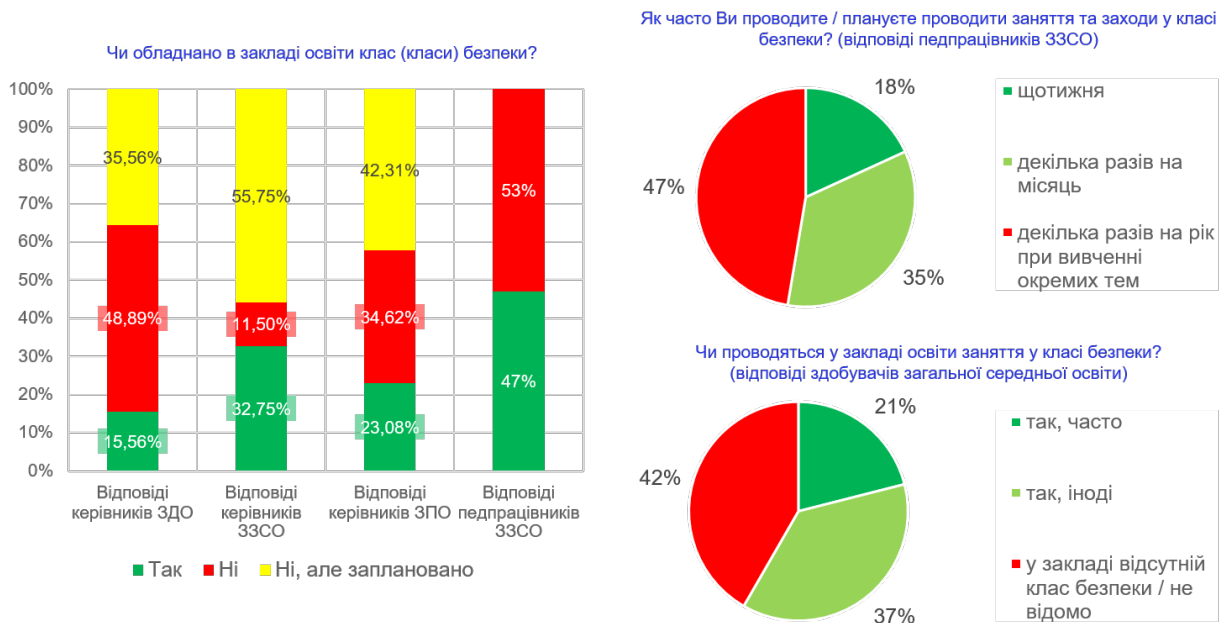
Відповідно до рекомендацій щодо створення та забезпечення функціонування класів безпеки у закладах освіти, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 10.02.2023 № 135 «Деякі питання створення та функціонування класів безпеки у закладах освіти», облаштування в закладах освіти таких класів сприятиме створення умов для формування в учнів здоров'язбережувальних компетентностей, знань правил пожежної, мінної безпеки та цивільного захисту, алгоритму дій у разі виникнення надзвичайних ситуацій, надання домедичної допомоги.

Станом на момент здійснення моніторингового дослідження, про облаштування класів безпеки у їхніх закладах зазначають 15,5% керівників ЗДО, 32,8% – ЗЗСО та 23% – ЗПО, а про те, що створення таких класів планується, – відповідно 35,5%, 55,8% та 42,3% опитаних керівників. Однак, частково така інформація не підтверджується за результатами відвідування закладів освіти, оскільки в усіх ЗПО та 21 ЗДО (95,5%) класів безпеки наразі не облаштовано, а куточок безпеки наявний лише в одному закладі дошкільної освіти. Що стосується ЗЗСО, то у 11 відвіданих закладах (33,3%) наявні та функціонують класи безпеки, а ще у 9 (27,3) заплановане їх відкриття до кінця 2023 року

чи протягом 2023/2024 навчального року. Також про проведення занять у класах безпеки повідомляють 58% опитаних учнів ЗЗСО (з них 21% - такі заняття відбуваються регулярно).

Як свідчать результати анкетування, понад половина педагогічних працівників ЗЗСО (53%) проводять або планують проводити заняття та заходи у класах безпеки щотижня чи декілька разів на місяць.

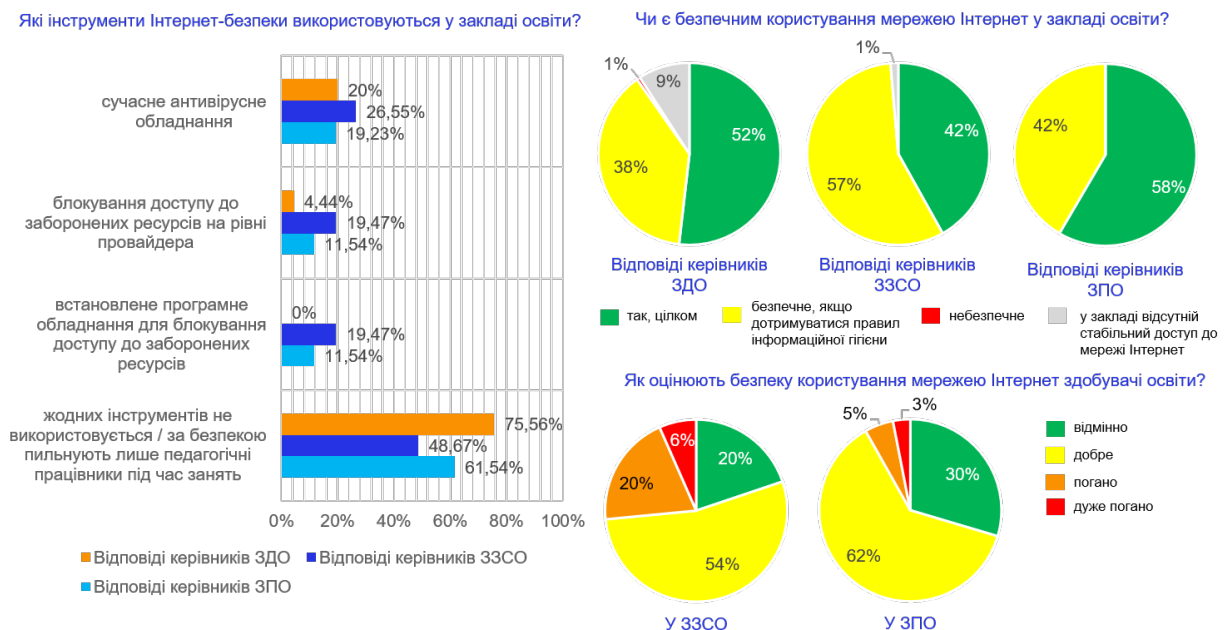
Обладнання класів безпеки у закладах освіти

Застосування інструментів Інтернет-безпеки у закладах освіти.

Результати моніторингового дослідження дозволяють зробити висновок про те, що система механізмів, засобів і заходів щодо створення безпечного освітнього середовища та мінімізації ризиків під час користування мережею Інтернет у закладах освіти Тернопільської області потребує суттєвого покращення.

Стан безпеки користування мережею Інтернет в закладах освіти

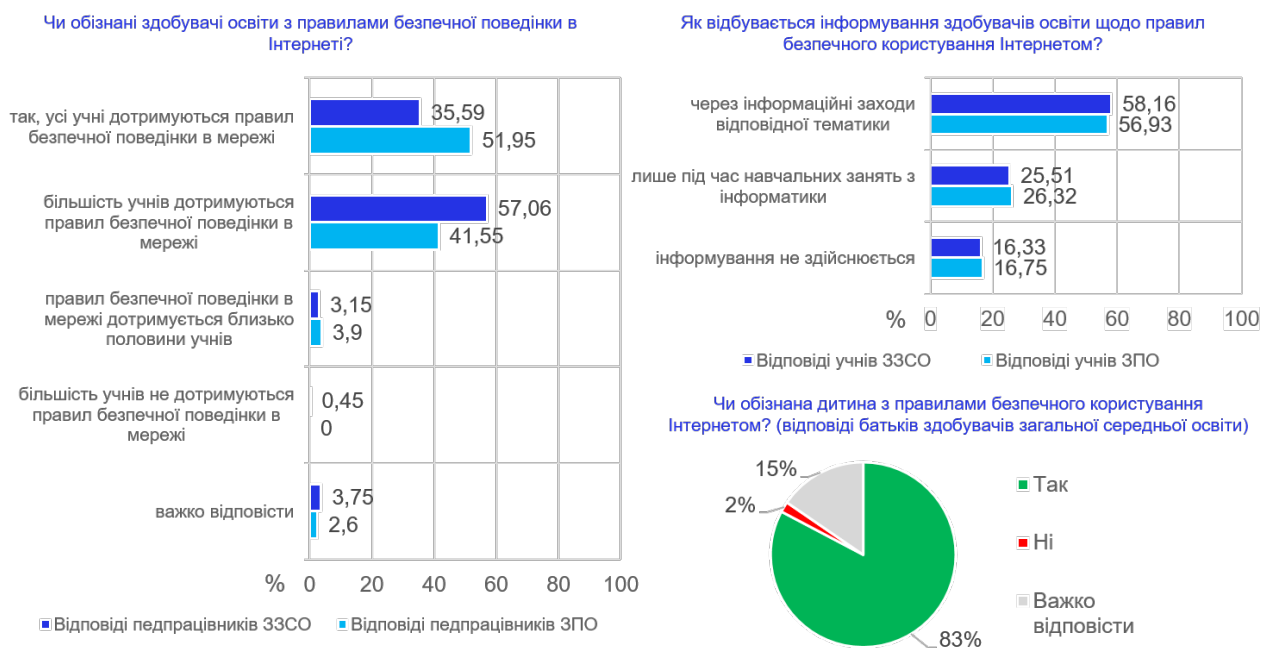

Зокрема за результатами анкетування 75,6 керівників ЗДО, 48,6% керівників ЗЗСО та 61,5% керівників ЗПО зазначили, що у їхніх закладах не використовується жодних автоматизованих інструментів контролю за безпечним користуванням мережею (окрім здійснення візуального контролю педагогічними працівниками під час навчальних

занять). Про встановлене в закладах сучасне антивірусне обладнання зазначають в середньому 22% керівників закладів освіти, про наявність програмного обладнання для блокування доступу до заборонених ресурсів – 19,5% керівників ЗЗСО та 11,5% ЗПО. Близько половини з опитаних педагогічних працівників визначають користування мережею Інтернет у своїх закладах цілком безпечним, а частка здобувачів, які оцінюють рівень безпеки користування мережею Інтернет на «відмінно», становить лише 20% у ЗЗСО та 30% у ЗПО. Також варто зауважити, що 9% з працівників закладів дошкільної освіти зазначили про відсутність стабільного доступу до мережі.

У закладах освіти здійснюється певна робота, спрямована на інформування, попередження та мінімізацію негативного впливу онлайн-ризиків на здобувачів. Зокрема, як зазначає під час інтерв'ю директор Шумського опорного закладу загальної середньої освіти Шумської міської ради, у закладі щорічно проводиться Тиждень безпеки в Інтернеті; про правила безпечного користування мережею Інтернет учням та їхнім батькам періодично нагадують класні керівники під час відповідних заходів та батьківських зборів. Також відбуваються заходи із залученням фахівців з інших установ, зокрема у квітні 2023 року для учнів 10-11 класів було проведено онлайн-лекцію про кібербезпеку, кібергігієну, шахрайство в мережі Інтернет інспектором відділу протидії кіберзлочинності в Тернопільській області

Стан безпеки користування мережею Інтернет в закладах освіти

За оцінками опитаних педагогічних працівників і батьків, переважна більшість здобувачів освіти обізнані з правилами безпечної поведінки в Інтернеті і дотримуються їх. Про проведення тематичних інформаційних заходів зазначають 58,2% опитаних учнів ЗЗСО та 56,9% – ЗПО, а про те, що ознайомлення з правилами безпечного користування мережею відбувається лише під час навчальних занять з інформатики, стверджують відповідно 25,5% та 26,3% здобувачів освіти.

Забезпечення закладів освіти медичним обслуговуванням

Забезпечення наявності фахівців з медичного обслуговування у закладах освіти

Медичне обслуговування закладів освіти здійснюється Відповідно до Порядку здійснення медичного обслуговування учнів закладів загальної середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20.01.2021 № 31, Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 25.09.2020 № 2205 (zareestrovaniy в Міністерстві юстиції України 10.11.2020 за № 1111/35394), Санітарного регламенту для дошкільних

навчальних закладів, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 24.03.2016 № 234 (zareєстрований в Міністерстві юстиції України 14.04.2016 за № 563/28693), наказу Міністерства охорони здоров'я України та Міністерства освіти і науки України від 30.08.2005 № 432/496 «Про удосконалення організації медичного обслуговування дітей у дошкільному навчальному закладі» (zareєстрований у Міністерстві юстиції України 22.09.2005 за № 1090/11370).

У 18 відвіданих закладах дошкільної (81,8%) та 25 закладах загальної середньої освіти (75,8%) наявний медичний працівник за основним місцем роботи, а ще у 2 ЗЗСО (6%) – за сумісництвом. Водночас у 4 ЗДО (18,2%) та 6 ЗЗСО (18,2%) посада медичної сестри відсутня у штатному розписі, а також не укладено договору з медичною установою. Як зазначив під час інтерв'ю керівник закладу дошкільної освіти, за такої ситуації у випадку погіршення здоров'я здобувачів освіти працівники закладу телефонують батькам або здійснюється виклик екстреної медичної допомоги.

У закладах позашкільної освіти, відповідно до Типових штатних нормативів позашкільних навчальних закладів, затверджених наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 31.10.2012 № 1230 (zareєстрований в Міністерстві юстиції України 19.11.2012 за № 1935/22247), посада медичної сестри вводиться лише в закладах спортивного профілю. У єдиному відвіданому закладі такого типу наявний медичний працівник за основним місцем роботи. У решті ЗПО для забезпечення надання першої допомоги наявні аптечки, а за необхідності здійснюється виклик екстреної медичної допомоги

Забезпечення підвищення кваліфікації педагогічними працівниками з питань надання домедичної допомоги

Підвищення кваліфікації педагогічними працівниками з питань надання домедичної допомоги рекомендовано здійснювати за програмами підвищення кваліфікації, розробленими закладами післядипломної педагогічної освіти на основі Типової програми підвищення кваліфікації вчителів, директорів та заступників директорів, педагогів-організаторів, соціальних педагогів, практичних психологів закладів загальної середньої освіти «Знаємо та діємо» за напрямком «Організація діяльності педагогічних працівників щодо надання домедичної допомоги та безпечного поведіння на дорозі», затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 26.01.2022 № 64, та з урахуванням навчально-тренувальних програм щодо удосконалення підготовки осіб, які не мають медичної освіти, але за своїми службовими обов'язками зобов'язані надавати домедичну допомогу, затвердженими наказом Міністерства охорони здоров'я України від 04.08.2021 № 1627 «Про удосконалення підготовки з надання домедичної допомоги осіб, які не мають медичної освіти».

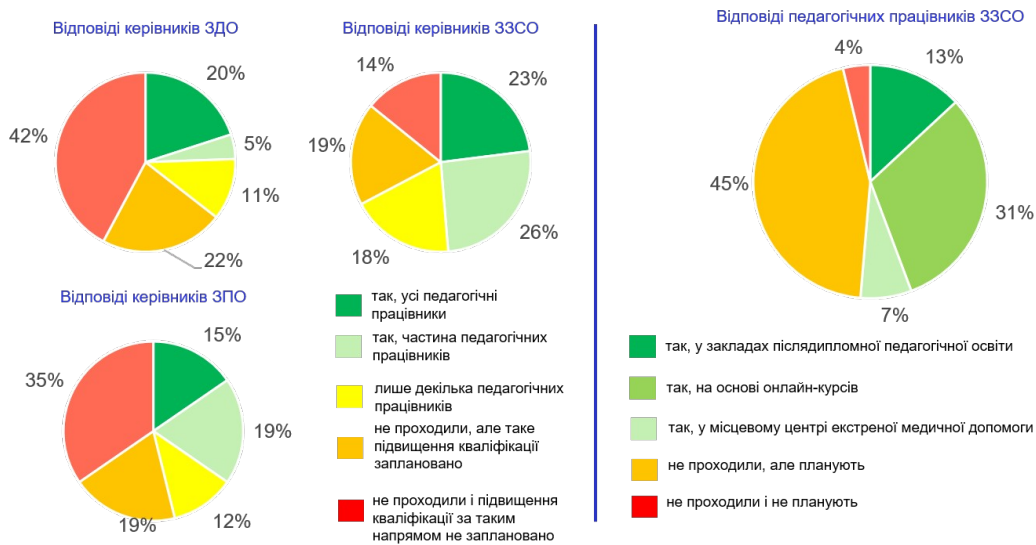
Серед керівників закладів освіти, які взяли участь в анкетуванні, 20% директорів ЗДО, 23% - ЗЗСО та 15% - ЗПО зазначили про підвищення кваліфікації з питань надання домедичної допомоги усіма педагогічними працівниками, а ще 16% керівників ЗДО, 44% - ЗЗСО та 31% - ЗПО – частиною педагогічних працівників. Заплановане таке підвищення кваліфікації у 22% ЗДО, 19% ЗЗСО та 19% ЗПО, однак 42% керівників закладів дошкільної, 14% - загальної середньої та 35% - позашкільної освіти зазначили, що можливість удосконалення підготовки персоналу їхніх закладів з надання домедичної допомоги не розглядалася.

Відповідне підвищення кваліфікації пройшли працівники у 7 відвіданих ЗДО (31,8%), 14 ЗЗСО (42,4%) та 2 ЗПО (25%). Ще у 13 закладах загальної середньої освіти (39,4%) та в 1 закладі позашкільної освіти (12,5%) підвищили кваліфікацію за напрямом надання домедичної допомоги окремі педагогічні працівники (переважно вчителі предметів «Захист України», основи здоров'я, медичні працівники та керівники). За результатами інтерв'ю з керівниками встановлено, що підвищення кваліфікації здійснюється при Тернопільському національному медичному університеті, на базі Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти,

шляхом проходження курсів відповідної тематики на цифровій освітній платформі EdEra. Також навчання педагогічних працівників та здобувачів освіти з надання домедичної допомоги періодично проводяться медичним персоналом закладів освіти, закладів охорони здоров'я, центрів сімейної медицини, фахівцями інклюзивно-ресурсних центрів.

Підвищення кваліфікації з питань надання домедичної допомоги

Чи проходили педагогічні працівники протягом останніх п'яти років підвищення кваліфікації з питань надання домедичної допомоги?

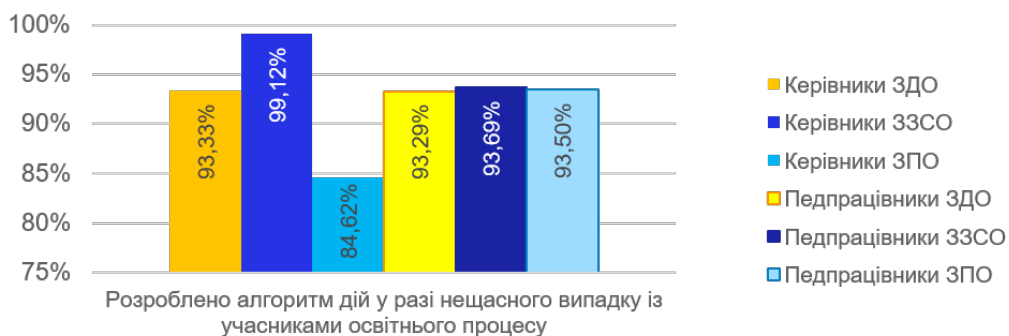

Згідно з результатами анкетування, 13% педагогічних працівників ЗЗСО проходили підвищення кваліфікації у закладах післядипломної педагогічної освіти, 31% - на основі онлайн-курсів, 7% - при місцевих центрах екстреної медичної допомоги. Ще 45% педагогів поки що не проходили відповідних навчань, але планують це зробити, а лише 4% - не вбачають у цьому потреби.

Розроблення у закладах освіти алгоритмів дій у разі нещасного випадку із учасниками освітнього процесу

Для забезпечення злагодженої взаємодії в умовах загрози життю та здоров'ю учасників освітнього процесу у закладах освіти доцільним є розроблення алгоритму дій у разі нещасного випадку, який містить чіткий опис послідовності дій свідків нещасного випадку, педагогічних працівників, технічного персоналу, медичного працівника закладу освіти, особи, яка була присутня під час проведення робіт чи заходу, де стався нещасний випадок, керівника закладу освіти, батьків та інших законних представників потерпілого, членів комісії з розслідування нещасного випадку.

Наявність алгоритму дій у разі нещасного випадку з учасниками освітнього процесу

Такий алгоритм повинен враховувати вимоги Положення про порядок розслідування нещасних випадків, що сталися зі здобувачами освіти під час освітнього процесу, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 16.05.2019 № 659 (зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 13.06.2019 за № 612/33583).

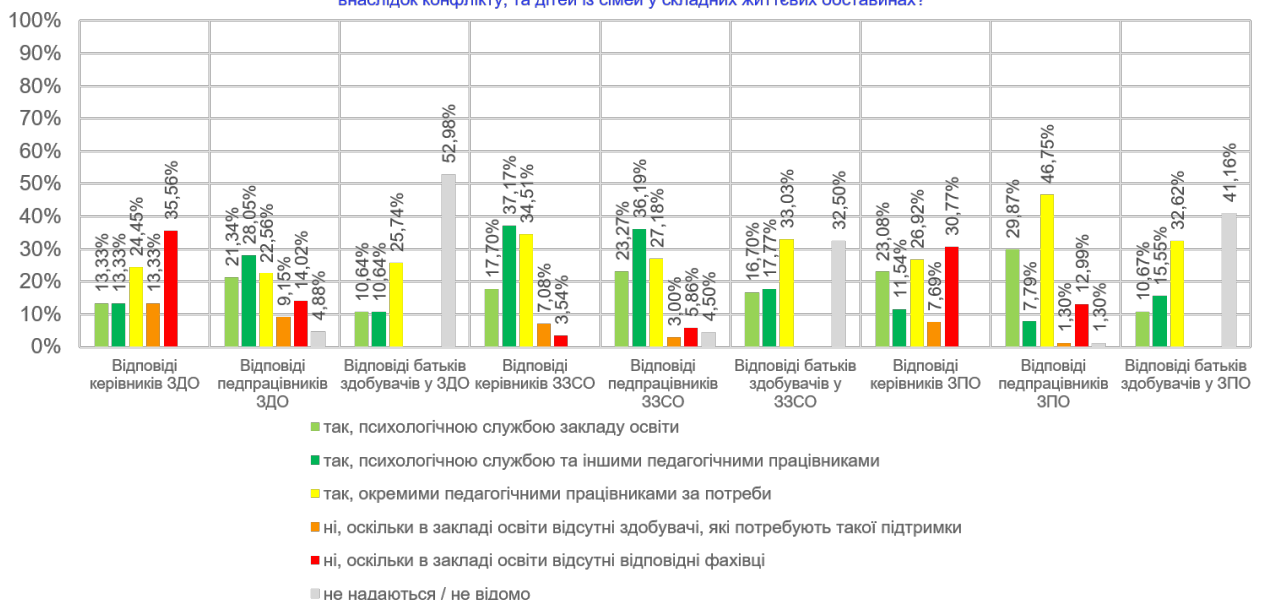
Про наявність такого алгоритму зазначили понад 90% опитаних керівників закладів дошкільної та загальної середньої освіти, а також педагогічних працівників ЗДО, ЗЗСО і ЗПО. Водночас частка ствердних відповідей керівників закладів позашкільної освіти становить 84,6%. За результатами відвідування закладів освіти встановлено наявність дещо меншої частки закладів освіти, у яких розроблені та затверджені наказами керівників алгоритми (порядки) дій у разі нещасного випадку: 17 ЗДО (77,3%), 30 ЗЗСО (90,9%), та 5 ЗПО (62,5% від загальної кількості відвіданих).

Забезпечення психологічно комфортного середовища для учасників освітнього процесу та надання психосоціальної підтримки і допомоги

В умовах війни особливої актуальності набуває організація ефективної діяльності психологічної служби закладів освіти щодо забезпечення своєчасного і систематичного надання психологічних консультацій та психосоціальної підтримки (особливо для дітей, які постраждали внаслідок конфлікту, та дітей із сімей у складних життєвих обставинах), проведення заходів психоемоційного розвантаження для педагогічних працівників закладів освіти. Згідно з Положенням про психологічну службу у системі освіти України, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 22.05.2018 № 509 (зареєстрований в Міністерстві юстиції України 31.07.2018 за № 885/32337), до основних функцій практичних психологів у закладах освіти належать супровід психічного, розумового, соціального і фізичного розвитку здобувачів освіти, супровід адаптації до умов освітнього процесу, консультативна допомога всім учасникам освітнього процесу з питань навчання, виховання, особистісного та професійного розвитку та інші завдання.

Забезпечення надання психосоціальної підтримки учасникам освітнього процесу

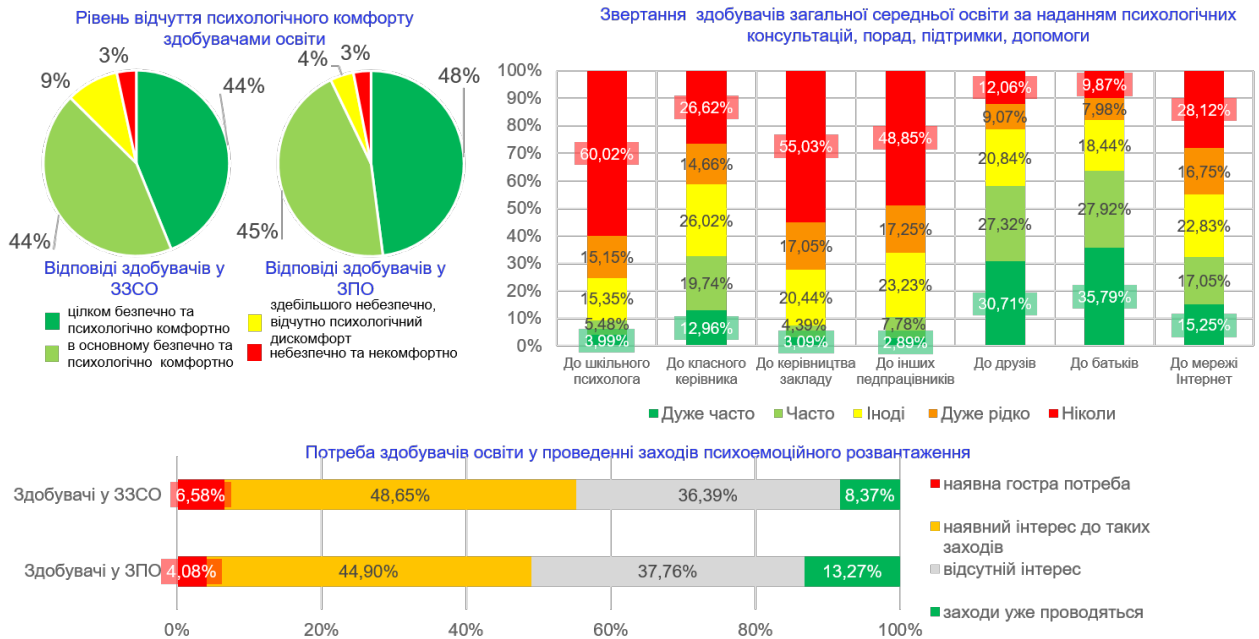
Чи забезпечується у Вашому закладі надання психологічних консультацій та психосоціальної підтримки, особливо для дітей, які постраждали внаслідок конфлікту, та дітей із сімей у складних життєвих обставинах?

В рамках моніторингового дослідження встановлено, що відповідні функції забезпечуються у менш ніж половині закладів освіти. Зокрема, як свідчать результати відповідей на питання анкети про забезпечення надання консультацій та підтримки, лише в середньому 32% респондентів (з числа керівників, педагогічних працівників та батьків здобувачів освіти) зазначили, що у закладах дошкільної освіти така робота здійснюється психологічною службою (а також іншими педагогічними працівниками за потреби). У закладах загальної середньої освіти ця частка складає 49,6%, а в закладах позашкільної освіти – 32,8%. Про відсутність у закладах необхідних фахівців зазначили 35,6%

керівників ЗДО та 30,8% – ЗПО. У зв'язку з неможливістю формування повноцінної психологічної служби в закладах освіти психологічний супровід та допомогу учасникам освітнього процесу за потреби надають інші педагогічні працівники: про це зазначають 24,3% респондентів у ЗДО, 31,6% - у ЗЗСО та 35,4% - у ЗПО. Певною мірою таке співвідношення спостерігається і за результатами відвідування закладів освіти: за основним місцем роботи практичні психологи працювали в 11 ЗДО (50% відвіданих закладів), 28 ЗЗСО (84,8%) та лише в 1 ЗПО (12,5%). У закладах, де не функціонує психологічна служба, за потреби до проведення заходів, надання консультацій та допомоги залучаються інші педагогічні працівники, фахівці з інших закладів, інклюзивно-ресурсних центрів.

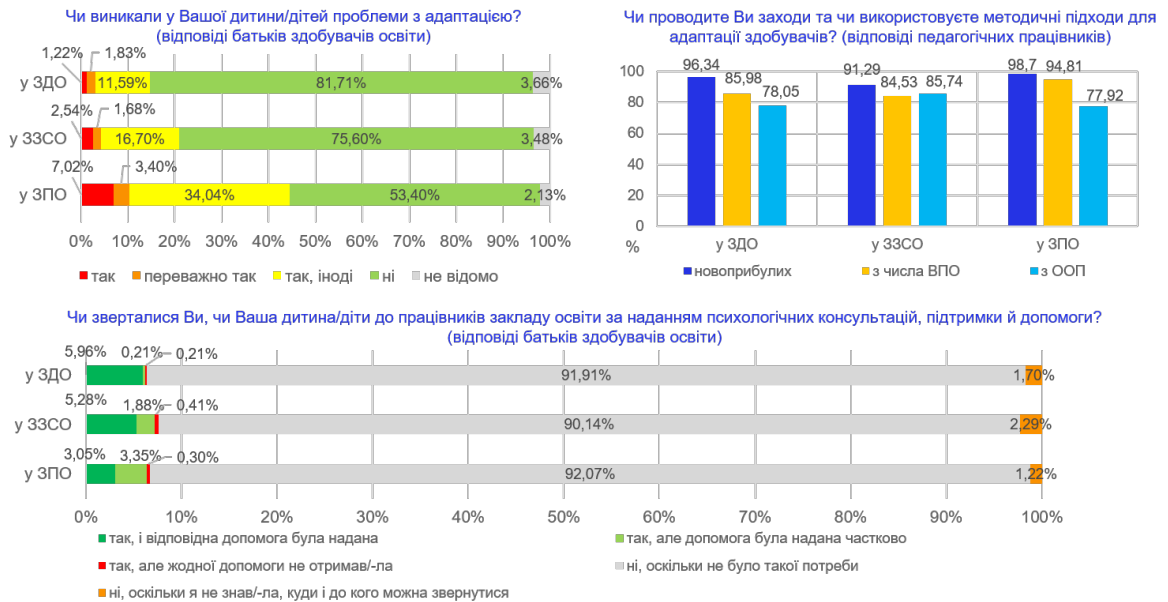
Забезпечення надання психосоціальної підтримки учасникам освітнього процесу

Позитивним фактом є те, що попри зазначені труднощі, рівень відчуття психологічного комфорту в закладах здобувачами освіти є доволі високим: сумарно 88% учнів ЗЗСО вважають, у їхніх закладах цілоком або в основному безпечно та психологічно комфортно, а серед учнів ЗПО ця частка становить 93%. У закладах загальної середньої освіти здобувачі за наданням консультацій, порад, підтримки чи допомоги в основному звертаються до своїх класних керівників (32,7% респондентів), у той час як до психологічної служби – лише 9,5%. Про наявність потреби у проведенні заходів психоемоційного розвантаження зазначили 6,6% здобувачів у ЗЗСО та 4,1% – у ЗДО, а ще понад 40% висловили зацікавленість у цьому. Однак про те, що такі заходи уже проводяться, відповіли лише 8,4% та 13,3% респондентів відповідно.

Із загальної кількості респондентів – здобувачів освіти участь в анкетуванні взяли 96 учнів ЗЗСО та 15 – ЗПО, яким від початку повномасштабних воєнних дій довелося змінити заклад. Аналіз їхніх відповідей свідчить, що цілоком або в основному безпечно та психологічно комфортно відчувають себе 84,4% учнів у ЗЗСО та 80% – у ЗПО (що дещо нижче середнього рівня). Про часті звернення до психологічної служби зазначили 29 здобувачів ЗЗСО з числа внутрішньо переміщених осіб (30%), а про одиничні звертання – ще 17 (17,7%). Гостру потребу у проведенні заходів психоемоційного розвантаження відчувають 9 здобувачів у ЗЗСО (9,4%), а зацікавленість у проведенні таких заходів висловлюють ще 47 учнів у закладах загальної середньої освіти (49%) та 8 – у закладах позашкільної освіти (53,3%), що є вище середнього рівня.

Забезпечення надання психосоціальної підтримки учасникам освітнього процесу

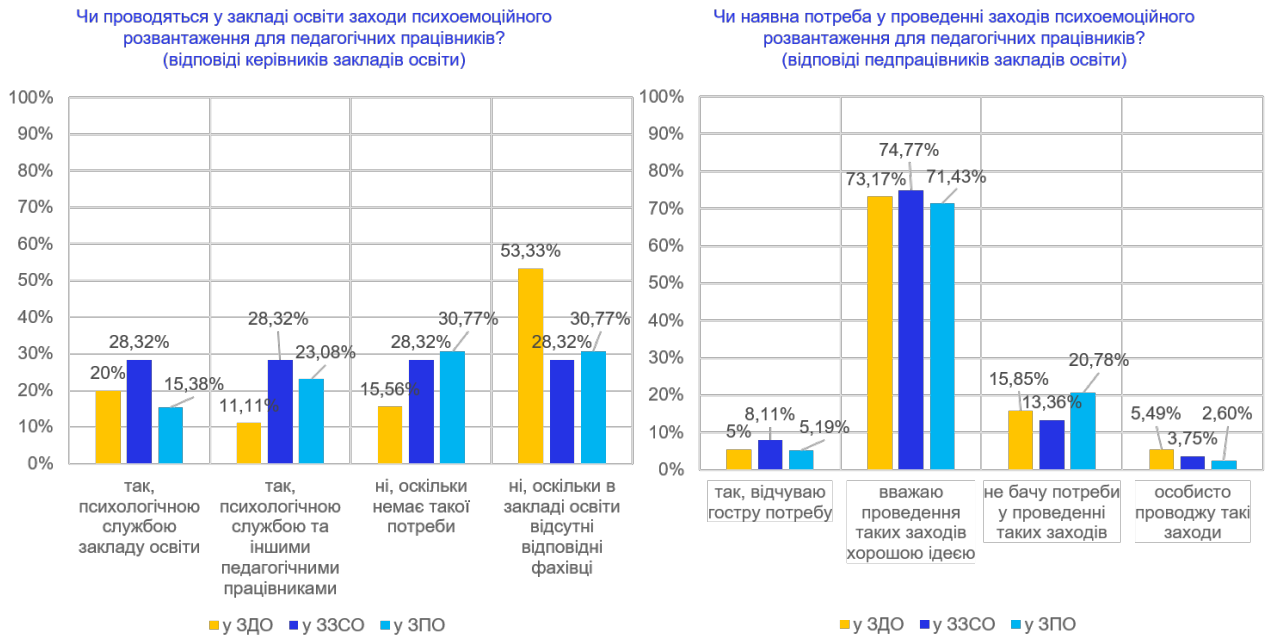

Як свідчать відповіді батьків, найчастіше у їхніх дітей спостерігалися проблеми з адаптацією у закладах позашкільної освіти (у 34% іноді та у 10,4% – часто), що більш ніж удвічі частіше, як у закладах загальної середньої (16,7% та 4,2%) чи дошкільної освіти (11,6% та 3% відповідно). Про факти звертання до працівників закладів освіти за наданням психологічних консультацій, підтримки, допомоги зазначили 6,4% батьків здобувачів дошкільної, 7,57% – загальної середньої та 6,7% – позашкільної освіти. Ефективність надання такої допомоги, за твердженнями батьків, становить 93% у ЗДО, 69,7% – у ЗЗСО та 45,5% у ЗПО.

Переважно педагогічні працівники у закладах дошкільної освіти проводять групові бесіди з вихованцями, індивідуальні розмови та консультації батьків, ігрові форми взаємодії, використовують технології «створення ситуації успіху», а також види діяльності, які сприяють емоційній підтримці дітей та налагодженню комунікації з ними, рухливі ігри, розваги, які викликають позитивні емоції. У закладах загальної середньої освіти переважно проводяться бесіди, години спілкування, консультації; широко застосовуються заходи групової та індивідуальної діагностики для виявлення потреб здобувачів освіти, заняття з елементами тренінгів щодо покращення процесу адаптації, корекції психоемоційного стану, зниження рівня тривожності, набуття навичок керування власними емоціями, вмінь розпізнавати емоції інших; проводяться ігри, робота в змішаних мікрогрупах для інтеграції новоприбулих учнів та здруження класу. У закладах позашкільної освіти проводяться заходи з психоемоційного розвантаження дітей з числа внутрішньо переміщених осіб через гурткові заняття з декоративно-ужиткового мистецтва, малювання, участь у пізнавально-розважальних ігор, залучення до виховних заходів тощо. У ряді закладів налагоджена взаємодія з громадськими організаціями та благодійними фондами щодо підтримки та захисту внутрішньо переміщених дітей.

Близько 80% педагогічних працівників закладів освіти відчувають потребу чи зацікавлення у проведенні заходів психоемоційного розвантаження, про що свідчать їхні відповіді під час анкетування. При цьому, як зазначають понад 30% керівників закладів дошкільної, 56% – загальної середньої та 38% – позашкільної освіти, такі заходи уже проводяться психологічною службою та іншими працівниками за потреби. Однак про відсутність відповідних фахівців, яка унеможливує проведення заходів, вказали 53,3% керівників ЗДО, 28,3% – ЗЗСО та 30,7 – ЗПО. Серед відвіданих закладів заходи розвантаження для педпрацівників (тренінги, бесіди, заняття йогою) проводяться у 14 ЗДО (63,6%), 29 ЗЗСО (87,9%) та 4 ЗПО (50% від кількості відвіданих).

Забезпечення надання психосоціальної підтримки учасникам освітнього процесу

Створення умов для інклюзивного навчання та підтримки в освітньому процесі здобувачів освіти, які цього потребують

Результати відвідування закладів освіти свідчать про те, що умови для інклюзивного навчання та підтримки в освітньому процесі здобувачів освіти, які цього потребують, створені лише у близько половині закладів. Зокрема безперешкодний доступ до будівель, приміщень закладів освіти забезпечено у 9 закладах дошкільної освіти (40,9%), 20 закладах загальної середньої (60,6%) та 2 – позашкільної освіти (25%), головним чином завдяки облаштуванню пандусів та пологих входів. При цьому можливість безперешкодного пересування між поверхами для людей з обмеженими можливостями наявна лише в одному ЗSCO – Дружбівському закладі загальної середньої освіти I - III ступенів, де функціонує підйомник. Адаптацію приміщень та території закладу освіти відповідно до умов універсального дизайну частково здійснено у 12 закладах дошкільної освіти (54,5%), 14 – загальної середньої (42,4%) та 2 – позашкільної освіти (25%), переважно за рахунок забезпечення доступності навчальних кабінетів, безпорогових проходів, облаштування ігрові осередків у ЗДО відповідно вікових потреб здобувачів освіти. Ресурсні кімнати обладнано у 7 закладах дошкільної освіти (31,8%) та 13 – загальної середньої освіти (39,4%), а туалетні кімнати для осіб з особливими освітніми потребами – в 1 (4,5) та 7 (21,2%) закладах відповідно.

Організація роботи з підготовки закладів освіти до нового навчального року та опалювального сезону.

Основні кроки щодо законодавчого, нормативно-правового врегулювання питань та виконання заходів, спрямованих на забезпечення безпечного функціонування закладів освіти у новому 2023/2024 навчальному році, організації освітнього процесу, захисту прав здобувачів освіти та педагогічних працівників подані в листі Міністерства освіти і науки України від 17.05.2023 № 1/6990-23 «Про підготовку закладів освіти до нового навчального року та проходження осінньо-зимового періоду 2023/24 року». Зазначеним листом засновникам та керівникам закладів освіти при підготовці до нового навчального року рекомендується враховувати в роботі Інструктивно-методичні матеріали щодо порядку підготовки закладу освіти до нового навчального року та опалювального сезону з питань цивільного захисту, охорони праці та безпеки життєдіяльності, що доведені листом Міністерства освіти і науки України від 22.07.2022 № 1/8462-22. Інструктивно-методичними матеріалами доведено перелік заходів, які необхідно здійснити керівництву

закладу освіти та його засновнику перед початком нового навчального року, а також перелік необхідних документів, зокрема з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності, пожежної безпеки в закладі освіти, стану електрогосподарства, стану укриттів фонду захисних споруд цивільного захисту.

При проведенні моніторингового дослідження одним з питань до вивчення під час відвідування закладів освіти та інтерв'ювання керівників було з'ясування особливостей організації роботи з підготовки закладів освіти до нового навчального року та опалювального сезону, а також стан ведення діловодства в закладах в частині наявності розпорядчих документів, які видаються керівництвом закладу освіти щодо його підготовки до роботи в новому навчальному році.

За результатами вивчення встановлено, що:

– наказ керівника Про підготовку до нового навчального року видається щорічно у 20 закладах дошкільної освіти (90,9% від усіх відвіданих ЗДО), 28 закладах загальної середньої освіти (84,8%) та 5 закладах позашкільної освіти (62,5%);

– плани заходів щодо організаційних та ремонтних робіт, щодо підготовки приміщень закладу освіти до нового навчального року затверджуються керівником у 19 ЗДО (86,4%), 27 ЗЗСО (81,8%) та 4 ЗПО (50%);

– склад робочої комісії закладу з перевірки виконання організаційних та ремонтних робіт затверджується у 16 ЗДО (72,7%), 25 ЗЗСО (75,8%) та 5 ЗПО (62,5%);

– накази щодо режиму роботи закладу та структури нового навчального року наявні у 18 ЗДО (81,8%), 26 ЗЗСО (78,8%) та 6 ЗПО (75%);

– план організаційно-технічних заходів щодо поліпшення стану умов і охорони праці, здоров'я працівників та учнів, слухачів наявний як окремий документ чи розділ щорічного наказу керівника закладу «Про організацію роботи з питань охорони праці та безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу» у 13 ЗДО (59,1%), 26 ЗЗСО (78,8%) та 4 ЗПО (50%);

– план заходів щодо забезпечення пожежної безпеки закладу освіти наявний у 19 ЗДО (86,4%), 31 ЗЗСО (93,9%) та 5 ЗПО (62,5%), а план заходів щодо попередження дитячого дорожньо-транспортного травматизму – у 16 ЗДО (72,7%), 29 ЗЗСО (87,9%) та 4 ЗПО (50%);

– акти обстеження приміщень та інженерних комунікацій закладу освіти до початку навчального року та опалювального сезону щорічно складаються робочими комісіями у 19 ЗДО (86,4%), 32 ЗЗСО (97%) та 5 ЗПО (62,5%);

– акти-дозволи на проведення занять у спортивних залах (на спортивних майданчиках) наявні в усіх ЗЗСО, а також у 14 ЗДО (63,6%) та 2 ЗПО (100% від закладів, у яких наявні такі об'єкти);

– акти-дозволи на проведення занять у кабінетах (лабораторіях) складені в усіх ЗЗСО, у той час як акти-дозволи на введення в експлуатацію устаткування в навчальних майстернях і лабораторіях – у 23 закладах загальної середньої освіти (69,7%);

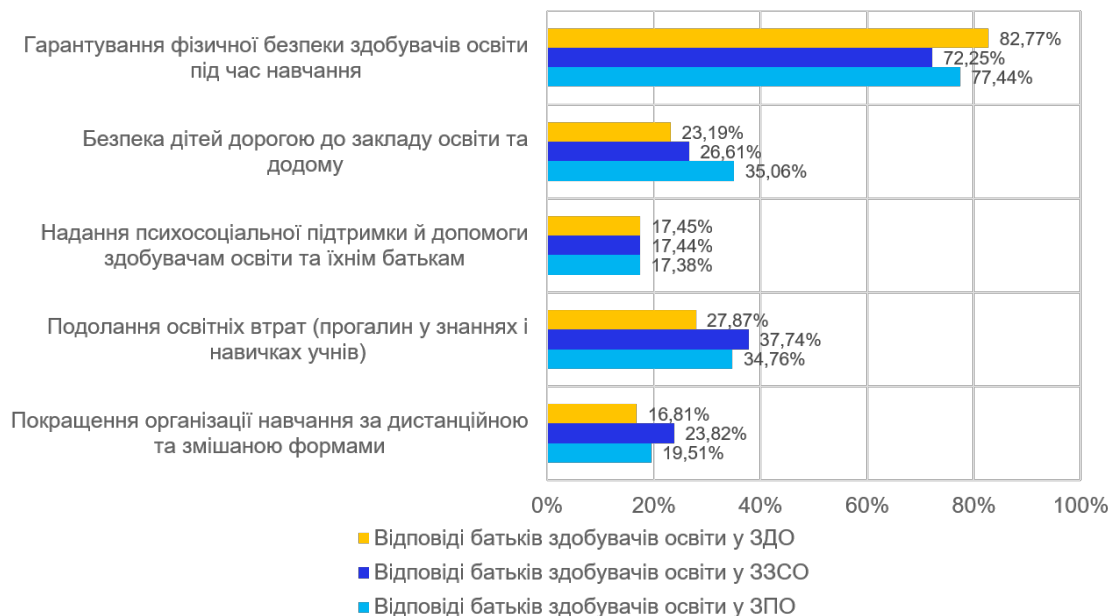
– у всіх відвіданих закладах освіти (окрім 1 ЗПО) наявні примірники Актів прийому готовності до нового навчального року, складені комісією, до якої зазвичай включено представників засновника закладу освіти, місцевого органу управління освітою, фахівців Національної поліції, ДСНС, санітарно-епідеміологічної служби.

У 30 закладах загальної середньої освіти (90,9%) складаються (оновлюються) паспорти навчальних кабінетів (лабораторій), хоча також наявні практики оновлення паспортів не щорічно, а один раз на декілька років. Проходження щорічного медичного огляду працівниками забезпечене у всіх відвіданих закладах освіти.

Таким чином, хоча робота з підготовки до нового навчального року, яка здійснюється в закладах освіти, в цілому відповідає вимогам законодавства та методичним рекомендаціям Міністерства освіти України, однак потребує удосконалення в частині документування управлінських рішень та планування роботи закладу, особливо щодо закладів позашкільної освіти.

Основними роботами, які планується здійснити з метою підготовки закладів освіти до початку нового навчального року, як свідчать результати інтерв'ю з керівниками, є здійснення ремонтів в укриттях, покращення їхнього матеріального стану, за необхідності – облаштування додаткових укриттів, здатних умістити всіх здобувачів освіти, встановлення вентиляцій, бетонування підлоги; проведення поточних ремонтів навчальних приміщень та коридорів; здійснення заходів щодо облаштування класів безпеки, встановлення відеоспостереження за територією закладів.

Пріоритетні питання 2023/2024 навчального року

З боку батьківської спільноти, як свідчать результати анкетування, пріоритетним питанням також залишається гарантування фізичної безпеки дітей під час навчання (77,5% відповідей), а також під час дороги до закладу освіти та у зворотному напрямі (28,3%), подолання освітніх втрат (20%), надання психосоціальної підтримки й допомоги учасникам освітнього процесу (17,4%).

Зважаючи на результати проведеного моніторингового дослідження, з метою організації якісної та своєчасної роботи з підготовки закладів освіти до нового навчального року та гарантування безпекових умов в освітньому процесі, керуючись рекомендаціями Міністерства освіти і науки України, що містяться в листах від 17.05.2023 № 1/6990-23 «Про підготовку закладів освіти до нового навчального року та проходження осінньо-зимового періоду 2023/24 року», від 26.07.2022 № 1/8462-22 «Про оптимізацію виконання заходів з підготовки закладів освіти до нового навчального року та опалювального сезону в умовах воєнного стану» та від 20.06.2023 № 1/8820-23 «Про організацію безпечного освітнього простору в закладах дошкільної освіти та обладнання укриттів», а також у листі Державної служби України з надзвичайних ситуацій від 14.06.2022 № 03-1870/162-2 «Рекомендації щодо організації укриття в об'єктах фонду захисних споруд цивільного захисту персоналу та дітей (учнів, студентів) закладів освіти»

РЕКОМЕНДУЄМО:

Засновникам закладів освіти:

1. Забезпечити утримання та розвиток матеріально-технічної бази заснованих закладів освіти на рівні, достатньому для виконання вимог стандартів освіти та ліцензійних умов, створення безпечного освітнього середовища, організації освітнього процесу в умовах воєнного стану, відповідно до частини шостої статті 25 та частини

другої статті 57-1 Закону України «Про освіту», зокрема здійснити у достатньому обсязі фінансування робіт і заходів щодо:

– облаштування укриттів достатньої місткості у закладах освіти та приведення їх у відповідність до вимог щодо створення, утримання, експлуатації та ведення обліку фонду захисних споруд цивільного захисту, визначених Кодексом цивільного захисту України, Порядком створення, утримання фонду захисних споруд цивільного захисту та ведення його обліку, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 10.03.2017 № 138, наказом МВС від 09.07.2018 № 579 «Про затвердження вимог з питань використання та обліку фонду захисних споруд цивільного захисту» (зареєстрований у Міністерстві юстиції України 30.07.2018 за № 879/32331);

– приведення споруд, призначених для укриття учасників освітнього процесу, у відповідність до вимог законодавства з питань пожежної безпеки, щодо необхідної місткості, кількості евакуаційних виходів, наявності водопостачання, водовідведення, вентиляції, обігріву, освітлення, засобів надання медичної допомоги, доступу до мережі Інтернет;

– забезпечення охорони закладів освіти відповідно до положень Концепції безпеки закладів освіти, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 07.04.2023 № 301-р. (встановлення комплексу тривожної сигналізації з підключенням до пунктів централізованого спостереження та реагування, встановлення стаціонарних металодетекторів, камер відеоспостереження, облаштування турнікетів, огорож);

– обладнання будівель закладу освіти системою пожежної сигналізації;

– створення, модернізації та забезпечення функціонування систем оповіщення про настання (можливість настання) надзвичайної ситуації (події) в закладах освіти, придбання технічних засобів оповіщення та інформування відповідно до абзацу дев'ятого пункту 2 Порядку розроблення планів діяльності єдиної державної системи цивільного захисту, затвердженого постановою Кабінету міністрів України від 09.08.2018 № 626.

2. Забезпечити фінансування заходів щодо повного усунення порушень у сфері пожежної та техногенної безпеки, які викладені в приписах про усунення порушень вимог техногенної та пожежної безпеки, оформлених за результатами заходів державного нагляду (контролю) у даній сфері щодо закладів освіти Тернопільської області.

3. Здійснити заходи щодо облаштування в закладах освіти класів безпеки з метою створення умов для формування в учнів здоров'язбережувальних компетентностей, знань правил пожежної, мінної безпеки та цивільного захисту, алгоритму дій у разі виникнення надзвичайних ситуацій, надання домедичної допомоги, керуючись Рекомендаціями щодо створення та забезпечення функціонування класів безпеки у закладах освіти, затвердженими наказом Міністерства освіти і науки України від 10.02.2023 № 135 «Деякі питання створення та функціонування класів безпеки у закладах освіти».

4. Створити в закладах освіти безперешкодне середовище для учасників освітнього процесу, зокрема для осіб з особливими освітніми потребами, шляхом:

– здійснення заходів щодо забезпечення доступності особам з особливими потребами до будівель та приміщень усіх закладів освіти, створення у закладах освіти інклюзивного освітнього середовища, універсального дизайну та розумного пристосування відповідно до вимог абзацу восьмої частини другої та абзацу четвертої частини шостої статті 25 Закону України «Про освіту», абзацу третього частини третьої статті 37 Закону України «Про повну загальну середню освіту», абзацу одинадцятого частини другої статті 19 Закону України «Про дошкільну освіту»;

– забезпечення доступності споруд, призначених для укриття учасників освітнього процесу, для маломобільних груп населення, зокрема осіб з інвалідністю відповідно до пункту 6 розділу II Вимог щодо утримання та експлуатації захисних споруд цивільного

захисту, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 09.07.2018 № 579 (зареєстрований в Міністерстві юстиції України 30.07.2018 за № 879/32331).

5. Погодити введення до штатних розписів закладів освіти відповідно до типових штатних нормативів:

- посад сторожів у закладах, де яких відсутні можливості щодо передачі охорони приміщень на пульта позавідомчої охорони, відповідно до Типових штатних нормативів закладів загальної середньої освіти;
- посад медичних працівників у закладах освіти;
- посад практичних психологів.

6. Забезпечити умови для проходження педагогічними працівниками закладів освіти підвищення кваліфікації за напрямом надання домедичної допомоги, забезпечення психологічної підтримки здобувачів освіти.

7. Включити до персонального складу комісій по прийому готовності закладів освіти до нового 2023/24 навчального року за згодою фахівців територіальних підрозділів, що уповноважені здійснювати державний нагляд (контроль) у відповідних сферах господарської діяльності, в тому числі співробітників Державної служби України з надзвичайних ситуацій та Державної служби якості освіти України.

Керівникам закладів освіти

1. Продовжити здійснення заходів щодо облаштування укриттів достатньої місткості у закладах освіти та приведення їх у відповідність до вимог щодо створення, утримання, експлуатації та ведення обліку фонду захисних споруд цивільного захисту, визначених Кодексом цивільного захисту України, Порядком створення, утримання фонду захисних споруд цивільного захисту та ведення його обліку, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 10.03.2017 № 138, наказом МВС від 09.07.2018 № 579 «Про затвердження вимог з питань використання та обліку фонду захисних споруд цивільного захисту» (зареєстрований у Міністерстві юстиції України 30.07.2018 за № 879/32331):

1.1. Привести споруди, призначені для укриття учасників освітнього процесу закладів освіти у відповідність до вимог щодо необхідної місткості, вимог законодавства з питань пожежної безпеки, щодо необхідної кількості евакуаційних виходів, наявності водопостачання, водовідведення, вентиляції, обігріву, освітлення, Інтернету, засобів надання медичної допомоги, доступності для маломобільних груп населення, зокрема осіб з інвалідністю.

2. Забезпечити ефективну організацію освітнього процесу, використовуючи різні форми поєднання очного та дистанційного навчання, запровадження змінного навчання, гнучко адаптуючи до поточної безпекової ситуації, виконати заходи щодо забезпечення можливості проведення навчальних занять під час перебування в укриттях закладів освіти, зокрема за рахунок їхнього облаштування необхідним обладнанням та меблями, з урахуванням місткості наявних укриттів та з урахуванням вибору батьками здобувачів освіти форм організації освітнього процесу.

3. Організувати роботу в закладах освіти щодо проведення систематичних моніторингів за дотриманням вимог безпечного освітнього простору шляхом прийняття відповідного розпорядчого документу (наказу), де передбачити періодичність здійснення оглядів території, приміщень, навчальних кабінетів, спортивної зали, спортивних майданчиків, та призначити відповідальних осіб з метою своєчасного виявлення проблемних питань та вжиття необхідних заходів для гарантування права здобувачів освіти на безпечні та нешкідливі умови навчання, утримання і праці, визначені статтями 53 та 57-1 Закону України «Про освіту», зокрема:

– утримувати в чистоті територію закладів освіти, регулярно прибирати і вивозити з території у спеціально відведені місця опале листя, суху траву, відходи паливних матеріалів;

– утримувати вільними дороги, проїзди та проходи до будівель, споруд, пожежних вододжерел, підступи до пожежного інвентарю, обладнання та засобів пожежогасіння, а також шляхи евакуації відповідно до вимог розділу III Правил пожежної безпеки для навчальних закладів та установ системи освіти України, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 15.08.2016 № 974 (zareєстрованого в Міністерстві юстиції України 08.09.2016 за № 1229/29359);

– дотримуватися інших вимог чинного законодавства щодо гарантування безпеки учасникам освітнього процесу.

4. Здійснити заходи щодо забезпечення охорони закладів освіти відповідно до положень Концепції безпеки закладів освіти, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 07.04.2023 № 301-р., з метою гарантування права здобувачів освіти на безпечні та нешкідливі умови навчання, утримання і праці, визначені статтею 53 Закону України «Про освіту», та відповідно до рекомендацій, наданих в листі Міністерства освіти і науки України від 22.05.2018 № 1/9-331, зокрема:

– встановити у закладах освіти комплекс тривожної сигналізації з підключенням до пунктів централізованого спостереження та реагування;

– встановити стаціонарні металодетектори, камери відеоспостереження, облаштувати турнікети, огорожі, здійснити інші інфраструктурні заходи щодо організації безпеки закладів освіти;

– не допускати встановлення обладнання, яке перешкоджатиме проведенню заходів з екстреної евакуації учасників освітнього процесу;

– ввести посаду сторожа у закладах освіти, в яких відсутні можливості щодо передачі охорони приміщень на пульт позавідомчої охорони, відповідно до Типових штатних нормативів закладів загальної середньої освіти, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 06.12.2010 № 1205 (zareєстрованого в Міністерстві юстиції України 22.12.2010 за № 1308/18603) (із змінами), Типових штатних нормативів дошкільних навчальних закладів, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 04.11.2010 № 1055 (zareєстрованого в Міністерстві юстиції України 23.11.2010 за № 1157/18452) (із змінами) та Типових штатних нормативів позашкільних навчальних закладів затверджених наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 31.10.2012 № 1230 (zareєстрованого в Міністерстві юстиції України 19.11.2010 за № 1935/22247) (із змінами);

– запровадити чергування у закладах освіти працівниками.

5. Розробити і затвердити Положення про службу охорони праці закладу, визначити структуру служби охорони праці, її чисельність, основні завдання, функції та права її працівників на основі Типового положення про службу охорони праці, затвердженого наказом Державного комітету України з нагляду за охороною праці від 15.11.2004 № 255 (zareєстрованого в Міністерстві юстиції України 01.12.2004 за № 1526/10125) з урахуванням чисельності працівників у закладі освіти:

– призначити наказом відповідальних осіб за організацію роботи з охорони праці, безпеки життєдіяльності в закладі освіти та визначити їх функціональні обов'язки;

– призначити наказом осіб, відповідальних за стан охорони праці в структурних підрозділах, навчальних кабінетах, лабораторіях, майстернях, спортзалах, відповідно до пункту 1 розділу IV Положення про організацію роботи з охорони праці та безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу в установах і закладах освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 26.12.2017 № 1669 (zareєстрованого в Міністерстві юстиції України від 23.01.2018 за № 100/31552) (далі – Положення № 1669);

– у встановленому порядку ввести до штатних розписів закладів освіти фахівців з охорони праці.

6 Здійснювати періодичний перегляд один раз на 5 років, а у разі внесення змін до нормативних документів – не пізніше календарного місяця після набуття чинності такими змінами:

– інструкцій з охорони праці для працівників відповідно до Положення про розробку інструкцій з охорони праці, затвердженого наказом Комітету по нагляду за охороною праці Міністерства праці та соціальної політики України від 29.01.1998 року № 9 (зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 07.04.1998 за № 226/2666 (у редакції наказу Міністерства соціальної політики України від 30.03.2017 № 526));

– інструкцій з безпеки під час проведення навчання для здобувачів освіти відповідно до Положення № 1669;

– посадових інструкцій працівників закладів освіти.

7. Визначити обов'язки посадових осіб щодо забезпечення пожежної безпеки, призначити відповідальних осіб за пожежну безпеку окремих будівель, споруд, приміщень, інженерного обладнання, а також за утримання та експлуатацію засобів протипожежного захисту відповідно до пункту 1 розділу II Правил пожежної безпеки для навчальних закладів та установ системи освіти України, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 15.08.2016 № 974 (зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 08.09.2016 за № 1229/29359) (далі – Правила).

8. Забезпечити обладнання будівель засобами оповіщення людей про пожежу та системою пожежної сигналізації.

9. Забезпечити повне усунення порушень у сфері пожежної та техногенної безпеки, які викладені в приписах про усунення порушень вимог техногенної та пожежної безпеки, оформлених за результатами заходів державного нагляду (контролю) у даній сфері щодо закладів освіти Тернопільської області.

10. Призначити посадових осіб з питань цивільного захисту у закладах освіти з чисельністю працюючих від 200 осіб, а також у закладах освіти з чисельністю здобувачів освіти 500 і більше осіб або призначити особу з питань цивільного захисту за рахунок штатної чисельності суб'єкта господарювання (закладу освіти) у суб'єктах господарювання з чисельністю працюючих до 200 осіб, відповідно до частини 2 статті 20 Кодексу цивільного захисту України.

11. Забезпечити медичне обслуговування закладів загальної середньої освіти відповідно до Порядку здійснення медичного обслуговування учнів закладів загальної середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20.01.2021 № 31, шляхом введення до штатних розписів медичних працівників або укладення договору про медичне обслуговування учнів із закладом охорони здоров'я, що провадить господарську діяльність з медичної практики, закладом з надання первинної медичної допомоги – територіальним центром первинної медико-санітарної допомоги або фізичною особою – підприємцем, які провадять господарську діяльність з медичної практики відповідно до пунктів 1-2 розділу VII Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 25.09.2020 № 2205 (зареєстрований в Міністерстві юстиції України 10.11.2020 за № 1111/35394).

Забезпечити медичне обслуговування закладів дошкільної освіти, відповідно до пункту 1 розділу XI Санітарного регламенту для дошкільних навчальних закладів, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 24.03.2016 № 234 (зареєстрований в Міністерстві юстиції України 14.04.2016 за № 563/28693) шляхом введення до штатного розпису посади медичної сестри.

12. Забезпечити умови для проходження педагогічними працівниками закладів освіти підвищення кваліфікації за напрямом надання домедичної допомоги, забезпечення психологічної підтримки здобувачів освіти.

13. Здійснити заходи щодо формування дієвої інфраструктури надання психоемоційної підтримки та психологічної допомоги учасникам освітнього процесу, зокрема шляхом забезпечення умов для доступності практичних психологів для всіх закладів дошкільної, загальної середньої, позашкільної освіти.

14. Здійснити заходи щодо створення, модернізації та забезпечення функціонування систем оповіщення про настання (можливість настання) надзвичайної ситуації (події) в закладах освіти, придбання технічних засобів оповіщення та інформування відповідно до абзацу дев'ятого пункту 2 Порядку розроблення планів діяльності єдиної державної системи цивільного захисту, затвердженого постановою Кабінету міністрів України від 09.08.2018 № 626.

14.1. Затвердити Інструкцію щодо дій персоналу в разі загрози або виникнення надзвичайних ситуацій (подій) з інформацією про сигнали оповіщення про небезпеку, дії персоналу після отримання таких сигналів, маршрути евакуації персоналу в безпечні місця, його укриття у захисних спорудах цивільного захисту.

15. Забезпечити розроблення із залученням педагогічних працівників та оприлюднення в закладі освіти протоколів безпеки під час повітряних тривог, проведення евакуації, перебування в укритті, поведження під час уроків онлайн.

16. Організувати роботу щодо гарантування безпечних умов користування мережею Інтернет, використовуючи методичні рекомендації Міжнародного союзу електрозв'язку «Захист дітей у цифровому середовищі: рекомендації для батьків та освітян» 2020 року (перекладені українською мовою за ініціативи Міністерства цифрової трансформації України громадською організацією «МІНЗМІН»). Зокрема: встановити на всіх пристроях брандмауер та антивірусну програму, стежити за їхнім регулярним оновленням; розробити в закладах освіти правила щодо використання мобільних технологій та інших електронних пристроїв; забезпечити фільтрацію та моніторинг даних, що передаються через шкільне під'єднання до Інтернету через встановлення систем блокування доступу до незаконного контенту, а також контенту, який вважається неприйнятним або шкідливим; розробити чіткі приписи як для співробітників, так і для учнів, щодо правил онлайн-комунікації у випадках проведення відеоконференцій або занять у дистанційному режимі.

17. Здійснити заходи щодо облаштування в закладах освіти класів безпеки з метою створення умов для формування в учнів здоров'язбережувальних компетентностей, знань правил пожежної, мінної безпеки та цивільного захисту, алгоритму дій у разі виникнення надзвичайних ситуацій, надання домедичної допомоги, керуючись Рекомендаціями щодо створення та забезпечення функціонування класів безпеки у закладах освіти, затвердженими наказом Міністерства освіти і науки України від 10.02.2023 № 135 «Деякі питання створення та функціонування класів безпеки у закладах освіти».

18. При організації роботи з підготовки закладу до нового навчального року керуватися рекомендаціями Міністерства освіти і науки України, що містяться в листах від 17.05.2023 № 1/6990-23 «Про підготовку закладів освіти до нового навчального року та проходження осінньо-зимового періоду 2023/24 року» та від 26.07.2022 № 1/8462-22 «Про оптимізацію виконання заходів з підготовки закладів освіти до нового навчального року та опалювального сезону в умовах воєнного стану».

18.1. Приймати/затверджувати обов'язкові документи, що регулюють питання охорони праці, безпеки життєдіяльності, пожежної безпеки в закладі освіти відповідно до переліків, поданих у Додатку до листа Міністерства освіти і науки України від 26.07.2022 № 1/8462-22 «Інструктивно-методичні матеріали щодо порядку підготовки закладу

освіти до нового навчального року та опалювального сезону з питань цивільного захисту, охорони праці та безпеки життєдіяльності».

Керівникам закладів освіти та відповідальним особам за пожежну безпеку:

1. Розробити та затвердити інструкції про заходи пожежної безпеки для кожного приміщення закладу освіти або групи приміщень однакового призначення Відповідно до пункту 3 розділу II Правил.

1.1. У закладах освіти, де такі інструкції розроблені, – здійснювати їхній періодичний перегляд один раз на 5 років, а у разі внесення змін до нормативних документів – не пізніше календарного місяця після набуття чинності такими змінами.

2. Розробити та оприлюднити на видимих місцях плани (схеми) евакуації людей на випадок пожежі Відповідно до пункту 5 розділу II Правил.

2.1. Привести у відповідність плани евакуації Правилам та вимогам Технічного регламенту знаків безпеки і захисту здоров'я працівників, затвердженого постановою КМУ від 25.11.2009 № 1262, та ДСТУ ISO 16069:2012 «Пожежна безпека. Графічні символи. Знаки безпеки. Системи позначення безпечного евакуювання».

Керівникам та педагогічним працівникам закладів освіти:

1. Залучати до проведення занять у класах безпеки медичних працівників, фахівців територіальних органів ДСНС, Національної поліції України, представників територіальної оборони та інших підрозділів Збройних Сил України.